

SLOVENSKI NAROD.

Izhaja vsak dan popoldne, izvenredne nedelje in praznike.

Inserati: Prostor 1 m/m x 54 m/m za male oglase do 27 m/m višine 1 K, od 30 m/m višine dalje kupijski in uradni oglasi 1 m/m K 2—, notice, poslano, preklic, izjave in reklame 1 m/m K 3—. Poroke, zaroke 80 K. Zensitne ponudbe, vsaka beseda K 2—. Pri večjih naročilih popust.

Vprašanjem glede inseratov naj se priloži znamka za odgovor.

Upravišтво „Slov. Naroda“ in „Narodna Tiskarna“ Knaflcova ulica št. 5, pritrilico. — Telefon št. 304.

„Slovenski Narod“ velja v Ljubljani in po pošti:

v Jugoslaviji:		v inozemstvu:	
celoletno naprej plačan	K 180—	celoletno	K 240—
polletno	90—	polletno	120—
3 mesečno	45—	3 mesečno	60—
1	15—	1	20—

Pri morebitnem povišanju se ima daljša naročnina doplačati. Novi naročniki naj pošljejo v prvi naročnino vedno po nakaznici. Na samo nismena naročila brez poslatve denarja se ne moremo ozirati.

Uredništvo „Slov. Naroda“ Knaflcova ulica št. 5, I. nadstropje. Telefon št. 34.

Bepise sprojeoma le podpisane in začetno krabkovane. Rekopisov ne vrača.

Posamezna številka velja 1 krono. Poština plačana v gotovini.

Klerikalna volilna taktika.

Klerikalna stranka v Sloveniji se zaveda, da stara verska gesla v volilni borbi ne bodo več dosti zalegla. Pred meseci so gospodje po župniščih postavili na noge vse svoje device, vodili so jih na božje poti, kjer so govorili govorniki malo o lepem kristjanskem življenju in o nebesih, mnogo pa o brezverskih nasprotnikih, ki se politično ne pustijo več voditi. Božje poti so bile priprave za volitve in posvetni politični shodi so se vršili pod firmo cerkve in molitve. V Ljubljani so nahujskali služkinje. Zbrali so jih v društvo, da jih obdrže v rokah. In kaj vse jim obljubljajo! Modrino nebes: 6urni delavnik, popoldne odmor in izprehod od 3. do 8. ure, 250 K mesečne plače, obvezne večtedenske dopuste itd. Kakšen namen zasledujejo pri tem? Da pripravijo žensktvo v to, da agitacijsko sodeluje za klerikalno stranko pri bodočih volitvah.

V pol. mešane in neklerikalne strokovne in stanovske organizacije so metali bombe razdora. Spomnite se samo hujskajoče pisave temnega nočnega lista »Večerni list«. Ta pisava je bila preračunana za ljudske instinkte. To in pa ustnena agitacija klerikalnih ljudi ter vzporedno sodelovanje službene in neslužbene cerkve so gnali nerazodno ljudstvo v razpoloženje, da je na tem svetu mogoče udobno življenje, tudi brez dela. Ali so bile potrebne žrtve na Zaloški cesti? Ali stranka, ki ima v rokah predsedstvo deželne vlade in ki je v vladi v Beogradu, na ta način pomaga vzpostavljati v državi delo in red? Med umetnostmi vladanja gotovo ne spada pritaženo hujskati, ko pa jeza prikipi do vrha in jo več ne morejo krotiti, pustiti streljati v ljudstvo. Podobno rušenje smo opazili od klerikalnih odbornikov skoro v vseh ostalih strokovnih organizacijah v Ljubljani. Seme razdora, nezaupanja in neorientiranosti je treba sejal. Na tej njeni pozneje vendar lahko požene klerikalna pšenica.

Gibčni in zviti so kot kača. Gospodarska in politična programska načela so samo za oficialni papir. Vse postopanje je pri njih brez vesti in brez očitkov in so v malem dosledni učenci stare in preizkušene rimske politike v velikem. Ni treba dokazov, da je klerikalizem smrtni sovražnik trgovcev in obrtnikov že od časa, ko je šusteršič prevzel vodstvo te stranke. Ustanovili so držav-

ni urad, da pospešuje obrt, toda samo obrt klerikalnih obrtnikov, kakor so gospodje Ogrin in njegovi prijatelji. Tudi industrijo pospešujejo, ampak zopet samo industrijo Polakovo in Remčovo. Povejte obrtniki, ki nste zaupniki in politični prijatelji Ogrinovi in pristaši SLS, koliko blaga ste dobili od gospodarskega urada za stvarno demobilizacijo!

SLS hoče vladati. Zato kaže dr. Korošec v Beogradu silno vlijuden in patriotski obraz, podpisuje državne proračune in vse državne naredbe in odredbe. Njegova stranka pa je doma sovražnica nove države in reda in pritažena zaveznica vsega, kar je prevarno in protisrbsko. V zadnjem času je zanesla razdiralni protisrbski plemenski duh med aktivno in reaktivno vojaštvo. Ti govorijo o novi državi in o Srbiji na grši in hudobnejši način kot so bili govorili klerikalnih vodij, županov in duhovnikov leta 1914. Vojači pod vplivom klerikalnih agitatorjev govorijo na svojih nedeljskih dopustih po naših kolodvorih, med vožnjo in na dopustnem kraju našemu slabo in samo po duhovščini poučenemu kmetu kmetu ljudstvu tako ogabno in nesramno o armadi in Srbiji, da bi danovo spadali v zapor namesto na dopust. Le malo je izjem, ki govorijo o tem objektivno in z ljubeznijo do skupne domovine.

Doma zastopajo klerikalni vodje socialni program malega človeka. Vsak mešanec jim je ne potreben uradniški škric, ki samo »žre«, meščani vobče so jim kapitalisti, ki jih je treba izstradati. V Beogradu se na plajzijo po ministrstvih s prošnjami, da smejo ustanovljati nove banke in druga velekapitalistična gospodarska podjetja. Doma se hlinijo našemu kmetu, v Beogradu pa podpirajo radikale, ki odrekajo malemu bosanskomu kočarju pravico, da zopet dobi vrnjeno zemljo od turškega veleposesnika, ki mu jo je pred več desetletji ugrabil na enak način kot naši grofje in baroni slovenskim kmetom. V svoj oficialni program so sprejeli tudi razdelitev cerkvenih velenosti, v Beogradu pa pritiska jo škofje, nadškofje in predstoiniki različnih kapitalov in samostanov klinke, da naj se država ne dotakne cerkvene zemlje.

Meščanom obetajo pr. cenj življenje, kurjavo, obleko, uradnikom povišanje plač. Kmetom po deželi pa obetajo, da bodo smeli pod klerikal-

no vlado v Beogradu in v Ljubljani podesetoriti cene živini in drugim živilom, trboveljski družbi so dovolili veliko podražitev premoga. Uradnikom bi se brez demokratov nikdar ne povišale doklade, ker SLS crtl vse sloje, ki se od nje ne pustijo voditi. Klerikalizem ni imel niti v preteklosti, niti v sodanosti moralnega socialnega čuta brez strankarskega samoljublja. Kar je klerikalizem na tem polju storil, so ga k temu prisilili ne altruistični razlogi ali znani »ljubi svojega bližnjega«, temveč strah, da mu ljudske mase utečejo in da ne bo

Stanislav Roszkowski, Varšava:

Poljsko - ruska meja.

Pri zadnjih mirovnihi pogajanjih v Riji je bil sredi cele vrste zadev, tičočih se mirovnihi pogojev, brez dvoma v ospredju problem vzhodnih mej države poljske.

V tem vprašanju so bile že sprovedene razne koncepcije, a ne vselej srečne.

Prvotna koncepcija, ki so jo zastopali nekateri politični krogi, je zahtevala, da bi se prebivalcem onih pokrajin, ki so na robu nekdanje Poljske (pred delitvami države v 18. st.) vzhodno od Vladimira Volinskega in Bresta Litovskega dala možnost, svobodno se izreči za pripadnost k Poljski ali k Rusiji ali pa ustvariti posebne neodvisne vmesne države. Ta rešitev zadeve, ki bi se najbolj ujemala z načelom samoodločbe narodov, je zadel na velike ovire, in viri, Poljakom neprijazni, so brž to koncepcijo evropskemu javnemu mnenju predstavili kot dokaz takozvanega imperijalizma poljskega, kakor da se Poljska hoče vrniti k mejam iz leta 1772 (pred prvo delitvijo države).

Povsem drugo koncepcijo je predstavljala takozvana »Cursonova črta«. Ta je plod kabinetskih razmišljanj in spletke zapadnih kapitalistov — in sijajno karakterizira neznanje vzhodno-evropskih razmer pri diplomatih entente, tako da ni mogla ne samo Poljska te črte priznati za merodajno, amok tudi boljševiki, ki so bili takrat na vrhu svojih uspehov, so priznavali, da taka meja dela preveč krivice Poljski.

Čim bliže so bila mirovna po-

»Ta črta gre od Vladimira Volinskega mimo Bresta Litovskega proti Grodnu.

imel za seboj več politične armade volilcev, ki dajejo vodstvu te za vsak narod nesrečne stranke v roke komando in oblast.

V času splošnega nezadovoljstva in duševne zbezanosti, v času umazanega demagoštva nasprotnih strank in strancih je treba trezno razločevati pošteno in načelno politično borbo demokratske stranke od metod politične agitacije z lažmi in obrekovanji. Proti nasilstvu lopova, ki v temi in za plotom preži na potnika, je borba in obramba težka.

K.

gajanja, s tem večjo soglasnostjo se je začela v poljskem ljudstvu kazati nova mejna koncepcija, takozvana »linija Pil-sudskega«. Ta koncepcija je želela poljsko-rusko mejo videti blizu te črte, ob kateri so Nemci zadržali svojo ofenzivo proti Rusiji l. 1915.

Po dolgih razgovorih so boljševiki pristali na to črto in vsled tega je Poljska republika dobila približno četrti del teritorija, ki ji ga je Rusija vzela pri treh delitvah koncem 18. stoletja.

V strateškem oziru je to edina linija v vzhodnih ravninah, ki nekako čuva Poljsko ponovnih provalov boljševiških: na severu krepi to črto vrsta jezer, na jugu ogromna močvirja; sicer pa so doslej tam še močne utrdbe, ki so jih zgradili Nemci.

Ko je propadla koncepcija »biferskih« držav med Poljsko in Rusijo, je mogla Poljska, ki mora vedno biti na straži svojih nekritih mej, vzhodnih in zapadnih, edino tako vsaj do izvestne stopnje biti zasigurana na vzhodu.

Zakaj poljska politika mora računati s činjenico, da bo za boljševiško vlado mirovna pogodba z »buržujsko« vlado komad papirja, ki ga je mogoče raztrgati v ugodnem trenutku.

Ni manjša ni nevarnost, ki more groziti Poljski, od reakcionarne imperialistične vlade, ki bi se ji posrečilo porušiti sovjete. Nastanek liberalne Rusije, ki bi sosednim narodom dopuščala mirno življenje, spada sicer k zgodovinskim možnostim, ali te možnosti dandanes še niso baš preveč realne.

Da se je izbrala prav ta mejna črta, za to so govorili poleg strateških momentov še drugi: Nemci,

ki dobro poznajo vzhodne odnošaje, so se zavedali, da odgovarja črta, ki so jo zavzeli leta 1915., več ali manj meji vzhodne in zapadne kulture, da je zemlja, ležeča na zapad od te črte, v verskem oziru večinoma katoliška, da je v narodnostnem oziru poljska ali stremi k Poljski in da je v ekonomskem pogledu obrnjena k Varšavi in Visli; zemlja pa, ležeča na vzhod, je bistveno pravoslavna in se nagiblje k Moskvi in k Dnjepru.

Carskim vladam se je posrečilo, na enem delu tega ozemlja, ki se sedaj vrača k Poljski, po stoletnem pritisku in omejevanju poljskega življenja precej zabrisati njega poljski značaj. Vsled te politike se poljski narod duši v svojih mejah: nekatere poljske pokrajine spadajo k najgostejše obljudenim pokrajinam v Evropi; mnogo Poljakov se je preselilo v Ameriko ali hodilo na sezonsko delo v Nemčijo, dočim so tukaj za Bugom kraji, kamor so umetno uvažali vzhodne koloniste, prav redko obljudent, a Poljak se tukaj ni smel naseliti.

Pa evo, obenem z umikom ruskih vojsk leta 1915 je odšlo iz teli pokrajin tudi prebivalstvo, ki ga je politika naplavila tja, in se ni več vrnilo. Iz oken vlaka, hitečega na vzhod od Bresta Litovskega, vidiš pravo puštnjo kjer na nekdanj obdelanih poljih raste mlada šuma; ostala je v teli okrajih komaj polovica predvojnega prebivalstva, vse ostalo se je bilo vrnilo v Rusijo.

Baš ta zemlja je Poljski neobhodno potrebna, da tam naseli višek svojega prebivalstva; ta zemlja je potrebna, da more država izvesti agrarno reformo, kakor jo je sklenil varšavski državni zbor.

Politične vesti.

— Ministrski svet. V torek dopoldne je bila seja ministrskega sveta, na kateri se je razpravljalo o tekočih poslih in o nesporazumljenju med finančnim in prometnim ministrom.

— O parlamentu. »Rije« javlja iz Beograda: V političnih krogih menijo, da se bo parlament pred volitvami gotovo še enkrat sestel. Zdi se, da se sestane parlament 10. novembra.

— Načrt ustave. »Narodna Politika« javlja iz Beograda: Ministrski svet je naročil ministru za konstituanto, naj izdela načrt ustave, ki bo predložen konstituantu. Menijo, da bo minister prihodnji teden gotov s svojo nalogo.

— Stavka v Osijeku. Dne 25. tn. je tukaj izbruhnila splošna stavka delavskih organizacij v znak protesta proti vpeljavi naredb o »Redu in radcu. Delo je ustavljeno v vseh tvornicah in

Fran Govekar:

117

Svitanje.

(Dalje.)

»V par dneh že zveste. Zdaj je glavno, da greste takoj k brivskemu mojstru Gregorju Danetu. Enajst bo vsak čas. Če ga ni doma, ga počakajte, ako pa že spi, ga zbudite in mu recite: — Zapomnite si natančno vsako besedico, ki vam jo zdajle povem!«

»Poslušam ... Ampak čemu?«

»Recite mu: gospod Gregor Dané, vi ste Zorž Dandén!«

»Ni mogoče, gospa!«

»Vi ste Zorž Dandén! Ne tajite! Za pričo sta Marijanica Kalanova, ki vas je tisto noč videla pijanega pred hišo v Gradišču, in gospod doktor Repič, ki je prihajal pravkar od nje!«

»Če pa ni resnica?«

»Tako govorite, pravim! Videli boste, če bo Dané količkaj tajil. Toda o meni ne besedice!«

»Ali ne upam se kar tako ...«

»Kakor hočete. Potem pač zasluži tistih sto frankov Koba! Klančičar ali Gašperlin. Vas pa lahko naznam zaradi zanemarjanja uradne dolžnosti.«

»Ali, gospa, kaj takega! Če zvesta Kalanka in dr. Repič, kaj sem govoril o njima?«

»Kdo naj bi jima pravil? Dané bo molčal.«

»A zakaj dr. Repič sam ne pove, kdo je bil šaserjev pajdaš in zapeljivec?«

»Zato ker igrata Repič in Kalanka ostudno komedijo. Ves svet imata za norca, da se le sama dobro zabavata.«

»Pa odkod veste vi vse to?«

»Dané in šaser sta bila tisto popoldne tukaj. Pijana kakor muha, ki je padla v sod. Daneta sem zapodila, šaserja pa vrgla na cesto. Tisto noč se je zgodilo. Njegova pivska kamerada, Kavčič in Dominik sta tukaj pripovedovala, da je bil Dané naslednje dopoldne kot siratka zelen in da se je jedva držal na nogah. Ko so mu omenili Zorža Dandena, se je tako prestrašil, da je precej pobegnil domov. Kavčič in Dominik kajpa niti ne slutita, da sta hodila z Zoržem Dandénom, kakor je šaser spakredal Gregorja Daneta: ampak dr. Repič mu je povedal v obraz, da je pravi Jur Tepec. Dané je prav dobro razumel njegovo zbadljivko, zato jo je odkuril. Končno pa mi je izblebetal vse tudi pijani profesor ... to in še marsikaj, o čemer zdaj še molčim.«

»Dané — Dandén! Strela jasna, pa da nisem prej opazil podobnosti priimkov! Saj je res čisto mogoče ...«

»Čisto resnično je! Kar brez skrbi, Kozlevčar! Sicer pa velja samo poskus. Prepričajte se! Če pa nočete, opravi vse kdo drug ... Nocoj se mora sedeti Dané v pržonu!«

»Pa bo tudi!« je še dejal Kozlevčar, izpraznil skledo in odšel ...

»Ko ga oddaste, mi pridite povedat! Še nocoj! Počakam vas ...«

»Pridem.«

»Ne bo zastoj! Toda o meni nikjer ne besedice!«

»Prej se dam ubiti, gospa!« — — — — —

»Okoli treh zjutraj je že bilo, ko se je Verderberica znova oklenila Muratovega vratu.«

»Kako blazno vas ljubim, general! Prisegam vam, da nisem ljubila še nobenega moža! Z vami šele sem spoznala ljubezen!«

»A vaš soprog?«

»Nikdar ga nisem ljubila. Ne njega in nikogar na svetu! Prvi ste, general — ah!«

In zopet se je ovila okoli Murata in ga poljubila kakor besna.

»Nežika, Nežika, strašna ste, presladka! In verjemite mi: mnogo sem ljubil ... toda kakor vas — še nobene!«

»O, general, neposipno sem srečna! Ali ni čudno: toliko sem imela čestilcev ... bogatili, lepih, mladih, veleuglednih. Toda za nikogar se nisem zmenila. Kakor kamenit kip sem se čutila, brez krvi, brez toplote. Ko pa sem zagledala prvič vas, general, so se mi ušibila kolena, srce mi je hotelo skočiti iz prsi in dih mi je zastal ...«

»Samo gledali ste me ... gledali s temile svojimi nebesko krasnimi očesi! — In jaz sem gledal vas — ves očaran! Res, spominjam se: samo poklonili ste se, kakor okamenela in z roko ste zamahnili, naj vstopim ...«

»Da, čudovit lep hip je bil! — Oh, pomislite: v istem trenutku so se nama odprla ljubezenska nebesa, šaserju, rdečelasemu Alzačanu pa grob! V istem hipu! Kako grozen slučaj!«

»To je bil isti lopov?«

Isti! Ali ni čudno? In pomislite, v temle trenutku, ko sva bila midva zopet vsa blažena, je nekdo drug v ječi obupno nesrečen, dasi je nedolžen kot novorojeno otroče!«

»Kdo je to?«

»George Dandin.«

»Ne poznam ga.«

»Saj ste razpisali nagrado sto frankov, da ga primejo. Najpoštenjši mož je, vzor meščana, hišni posestnik, brivski mojster in za Francoze navdušen kakor malokdo v Ljubljani. Iz prekipajoče sreče, da ste vrgli Germane iz slovenskih dežel, je popival s šaserjem po krčmah in plačeval zanj. Saj bi bil rad napojil vso vašo armado! Od vina pobesneli Alzačan pa je potem napadel v Gradišču tisto Kalanko, kakor je isto opoldne skušal objeti mene, malo trenutkov, preden ste prijezdili vi do moje hiše ...«

»In Dandin ...? Kakšno ime! Haha!«

»Piše se Dané, le Alzačan mu je pokvaril priimek. Pred dvema urama so ga aretirali. Prav nič ni tajil, od strahu bi bil skoraj skopnel, a odšel je ponižno v pržon, kakor ovca v zakol. Prišega pa, da ni z Alzačanovim činom v prav nobeni zvezi!«

»Kdor se med otrobe meša ...«

obratih. Vse kavarne, gostilne in prodajnice so zaprte. Edino cestna železnica še vozi. Delavci so polizkusili večerji preprečiti obratovanje cestne železnice. Popolnoma so imeli na trgu Kraljeva Petra skupščino, na kateri je imel govoriti profesor Jovanović iz Beograda, pa redarstvo je zborovanje prepovedalo. Stavkajoče delavstvo se je zbralo na trgu in se ni hotelo raziti. Ko je intervenirala policija, se je delavstvo zateklo v stranske ulice in se nato razšlo. Do drugih incidentov ni prišlo nikjer.

— **Poslaniška konferenca razpravlja o Koroški in Celovcu.** Beogradska poslaniška konferenca je razpravljala o odgovoru jugoslovenske vlade na noto zahtevnik glede plebiscita na Koroškem. Konferenca je sklenila, da napravi v tem vprašanju nove korake, obenem pa je odredila, da imajo jugoslovenske čete brezopojno in popolnoma evakuirati Koroško. Nato je konferenca vzela v pretres vprašanje Celovca, potem pa vprašanje pogodbe med Poljsko in Gdanskom. Zakaj se je poslaniška konferenca bavila z vprašanjem Celovca, list ne navaja.

— **Pasičovo glasilo o koroškem plebiscitu.** »Samouprava«, glasilo radikalne stranke, piše o koroškem plebiscitu med drugim: »S svojimi slabo državnoureditvijo in s svojimi še slabšimi časopisjem smo bili mi na Koroškem najboljši agitatorji za Avstrijo. Tamkajšnje prebivalstvo se je odločilo po momentani koristi. Izbirati ni bila težka; dočim se je naša kraljevina prezentirala kot še ne urejena država z razbitim pravnim redom, v kateri je vrlo slabo zadržana osebnost in premoženjska varnost, je Avstrija vkljub svojim izgubam v vojni vendarle nudila svojim urejene pravne države. Ni se čuditi, da se je prebivalstvo izjavilo za njo.« Tako piše glavno glasilo tiste radikalne stranke, ki je v najtesnejši zvezi z našimi klerikalci, ki so vodili vsa dela za izvršitev plebiscita.

— **Reformno gibanje katoliške duhovščine na Hrvaškem.** O reformnem gibanju med katoliškimi duhovniki na Hrvaškem smo pisali že opetovano. Ta pokret se nevdružno širi, dasi nastopajo škofje z vsoto strogotnosti proti vsem svečnikom, ki so na sumu, da so pristali reformne ideje. Napor škofov pa doslej niso mnogo izdali, kljub temu, da je zagrebški nadškof sam suspendiral kar 8 duhovnikov in sicer: Stjepana Zagorca, župnika v Koprivnici, dr. Stjepana Vidušića, kaplana v Koprivnici, Stjepana Haberstocka, profesorja verouka na gimnaziji v Koprivnici, Nikolaja Cerjaka, kateheta v Zagrebu, Dragotina Andresa, profesorja glasbe na učiteljski v Zagrebu, Toma Carica, kaplana v Žadini, Janka Hitreca, kaplana v Bedni in duhovnika Jurija Lajtmana. Toda tudi to kazenske odredbe niso mnogo zalegle, nasprotno, reformisti so iznova začeli izdajati svoje glasilo »Preporoč«, v katerem nadaljujejo svojo borbo za uvedbo narodnega jezika v bogoslužje in za odpravo celibata. Reformno gibanje med duhovščino je že tako naraslo, da je bil zagrebški nadškof dr. Bauer prisiljen, da intervenira v družbi z ljubljanskim škofom dr. Jegličem pri centralni vladi v Beogradu ter jo zaprosi za pomoč proti upornim duhovnikom. Zdi pa se, da naša vlada nima smisla za križe in težave katoliških škofov, vsaj v toliki meri ne, kakor svojočasna avstrijska vlada, ki je bila v takšnih slučajih vedno na razpolago gospodom škofom. Kakor vse kaže sta se torej vrnila dr. Bauer in dr. Jeglič iz Beograda ne samo praznih rok, marveč celo brez običajnih obljub. Naša vlada ni hotela dati katoliškim dostojanstvenikom birtčev in bajonetov, ki bi jih radi imeli na razpolago v borbi proti renitentnemu nižjemu duhovništvu. Reformisti se dobro zavedajo, da škofje ne najdejo opore in zaslombe pri vladi, kakor je to bilo prej v navadi, zato neustrašeno nadaljujejo svojo propagando, ki je imela že precej uspeha. Božja služba se namreč opravlja v narodnem jeziku že v štirih ali petih krajih na Hrvaškem in sicer v Koprivnici, Križevcih, v Virju in v Andrijevcu. Tem novim verskim občinam se v kratkem pridružijo še nove v Molvah, v Rasinji, v Gjelekovcu in Kraljevu. Reformisti se v zadnjem času tudi ne ozirajo več na prepoved ženitve. Tako se je pred kratkim eden izmed voditeljev reformističnega gibanja Stjepan Haberstock, profesor verouka na koprivniški gimnaziji, poročil z gđo. Zoro Rešovo. Njegovemu zgledu godi baje slediti cela vrsta hrvaških duhovnikov. Na Hrvaškem postajajo polagoma slične razmere, kakor v Čehoslovaki, kjer se je, kakor je znano, že ustanovila posebna narodna čehoslovanska cerkev. Ni izključeno, da pride do ustanovitve takšne narodne cerkve tudi v sosedni Hrvatski, kar gotovo ne bo ostalo brez vpliva na slovenske kraje.

— **Izvenstrankarski kandidati na Hrvaškem.** Zagreb, 26. oktobra. »Slobodne Novine« prinašajo proglaš 40 politikov, ki ne pripadajo nobeni stranki. V tem proglašenju zahtevajo državno in narodno edinstvo, vsestransko svobodo, istinito demokracijo, samoupravo naroda, ekonomsko blagostanje, socialno pravičnost, kulturno napredovanje, za državno službo sposobnost in čistost. Ti kandidati nameravajo nastopiti pri volitvah samostojno. Proglaš so podpisali izmed vplivnih politikov Jovan Banjanin, dr. Ante Mandić in dr. Ivo Polit. V isti izjavi so prinesle »Slobodne novine« članek pod naslovom »Povodom volitev za konstituentni izpad poročila znanega hrvaškega publicista Milana Marjanovića, v katerem zastopa ta stališče, kakor je izražen v progla-

su ter zahteva med drugim tudi avtonomizem ne samo administrativen, marveč tudi legislativen in kontrolen, po direktivah in normah, ki jih daje ves narod v centralnem zakonodajnem zboru. Današnja »Riječ« se bavi s tem pokretom ter konstatira, da vsebuje ta program iste točke kakor demokratski program.

— **Potočnjak ne kandidira.** Bivši podban dr. Franjo Potočnjak priobčuje v zagrebških listih izjavo, v kateri navaja, da odstopa od kandidature nadstrankarske skupine v Primorju za to, ker kandidira poleg njega še druga nadstrankarska skupina, ki jo podpira bivši Jugoslovanski odbor. Dr. Potočnjak je mnenja, da je ta druga kandidatura naperjena proti njegovi osebi, pa zaradi tega odstopa od kandidature. — **Priloge za volitve v Zagrebu.** Zagreb, 26. oktobra. Na včerajšnjem kandidatskem sestanku tukajšnje zajedniške organizacije je bilo sklenjeno, da bodi nosilec liste dr. Gjuro Šurina. Glede liste za zagrebško županijo še ni jasnosti, ker se v organizaciji sami še borita za prvenstvo Ivan Peršić in Radivoj Walter. Ugovori med Frankovci in zajedničarji so se razbili, ker so zahtevali Frankovci za mesto Zagreb polovico mandatov in za zagrebško županijo 8 mandatov. Poleg tega so zahtevali še, da bodi nosilec liste znani dr. Košutić, ki je na slabem glasu še izza veldajniškega procesa.

— **Volilno gibanje v Sarajevu.** Sarajevo, 26. oktobra. »Glas Naroda« od sobote prinaša volilni program demokratske stranke in Saveza težaka v Bosni, iz katerega je videti, da bodo demokrati in težaka stranka v Bosni nastopali skupno.

— **Volilno gibanje v Splitu.** Split, 26. oktobra. V četrtki je bil tu širši sestanek demokratske stranke, na katerem je bilo sklenjeno, da bo stranka nastopila samostojno, ker so se dogovorili s Težakim Savezom razbiti. Na sestanku je bila sprejeta resolucija, ki pozivlja vodstvo stranke, da naj prične z akcijo za volitve ob kooperaciji vseh narodnih in naprednih strank, če je ta mogoča. Če bi pa to ne bilo mogoče, je najodločnejša volja stranke, da stoni samostojno v volilno borbo za svoj program.

— **Pasić v Novem Sadu.** V nedeljo je bilo v Novem Sadu veliko zborovanje radikalne stranke, na katerega je prišel tudi Nikola Pasić, kateremu so na kolodvoru priredili prijazen sprejem. Razširjeni mestni svet je imel sejo, na kateri so g. Pasića imenovali za častnega meščana. Na zborovanju je govoril g. Pasić o delu radikalne stranke v preteklosti, o njenem delovanju za narodno ujedinjenje in o bodočnosti. — **Ban Laganja za Radića.** Zagreb, 26. oktobra. Organ hrvaške zajednice »Priatelj Naroda« poroča, da je odpotoval ban Laganja v Beograd, da izpolni pomiloščenje za Stjepana Radića in mu na ta način omogoči delo za volitve v njegovih okrajih.

— **Občinski uradniki ne stavkajo.** Organizacija občinskih uradnikov Hrvatske, Slavonije in Medjumurja naznaja, da ne bo ustavila dela, kakor je sklenila, ker bi to v teh časih imelo nedogledne posledice na naše javno in upravno življenje. Kraljeva deželna vlada v Zagrebu sprejema te izjave z velikim veseljem na znanje. — **Odprta zarota v severni Moravski.** Češki listi poročajo, da je bilo te dni iz severne Moravske izgnanih več tujcev, med njimi največ podanikov Avstrije, ki so razvijali akcijo za pobuno v severni Moravski na dan 28. oktobra. Pri izgnanih so našli polno letakov, tiskanih na Dunaju.

— **Protikatoliško gibanje na Češkem.** Kakor poročajo češki listi, sta občinska odbora v Benešovu in v Kutni hori sklenila, da započneta z veliko agitacijo, da bi tamkajšnji občinarji izstopili iz katoliške cerkve in se pridružili narodni čehoslovski cerkvi, ki dobi v kratkem svojega poglavarja v osebi srbskega pravoslavnega vladike Dimitrija.

— **Stavka duhovnikov.** Kakor javljajo budjeviški listi, so pričeli katoliški duhovniki v Husovicih na Češkem stavkati, ker je okrajni šolski svet enega izmed katehetov suspendiral, drugega pa radi nesposobnosti pri spovedi deklice premestil. Vsi svečniki so se izjavili za solidarne z obema kaznovanimi katehetoma in izjavili, da ne bodo več poučevali verouka v šolah.

— **Italijanski poslanik v Bukarešti o mali antanti.** Italijanski poslanik v Bukarešti je podal rumnskemu časopisu o stališču Italije napram mali antanti to le izjavo: Poslaništvo v Bukarešti je skupno z drugimi italijanskimi poslaništvimi zahtevalo od rimske vlade pojasnilo glede male antante. Iz brzojav in poročil, ki smo jih prejeli, je razvidno, da vlada ni nasprotna temu načrtu. Predvsem pa je treba izjaviti, da je med malo antanto in podonavsko konfederacijo velika razlika. Rimska vlada je svojočasno precizirala svoje stališče z ozirom na podonavsko konfederacijo, katero je Italija kategorično zavrnila, ker bi ta pomenila vzpostavitev avstrijske monarhije pod drugo obliko. Tako vzpostavitev ne bi mogla koristiti sosednim državam in bi bilo nesmiselno zahtevati podporo pri drugih državah. Čehoslovaki zunanji minister Beneš je v razgovoru z zastopniki rumnskega časopisa natančno razložil vzroke, zakaj Čehoslovaki ne bi mogla dovoliti te zveze. Iz istih vzrokov tudi Rumunija ne bi mogla biti med pokrovitelji podonavske konfederacije. Novo obliko politične zveze so osebno v Rimu z veliko pazljivostjo razmotrili. Ta načrt se je v vseh svojih posameznostih razmotrival pri razgovorih med rumunskim zunanjim ministrom ter Gjolitiem in Sforzo. Rezultat teh razgovorov je razviden iz prijavnega

stališča rimske vlade napram mali antanti, čeprav dosedaj še ni znano, ako se strinja italijanska vlada z rumunskim stališčem.

— **Socialne reforme v Nemčiji.** Zadnji ministrski svet v Berlinu se je posvetoval o vprašanju delne premoženjske naplembe in postavil celo vrsto novih davkov, ki bodo prinesli državi okoli deset milijonov. Rešitev vprašanja o prisilnem posojilu se je odgodila. V parlamentarnih krogih zatrjujejo, da bodo večinski socialisti v eni prihodnjih sej sprožili vprašanje socializacije rudnikov. Ker je Fehrenbachova vlada odvisna od podpore večinskih socialistov, bo to vprašanje za njo huda preizkušnja.

— **Wilsonova bolezen.** Da je predsednik Wilson bolan, to vemo že dolgo

časa, ali kako je pravzaprav z njegovim zdravstvenim stanjem, se ni izvedelo nič podrobneje. Sedaj pa čitamo v new-jorskem »Glasu Naroda«, da je Wilsona lani 28. septembra zadela kap. Tri mesece je moral ostati v postelji in šele po sedmih mesecih se je prvokrat peljal malo okoli. Prva dva meseca je bil pogostoma blizu smrti. Sedaj preživi večino časa v vozu, s pomočjo palice more napraviti par korakov, kadar pa hoče stopiti v avtomobil, ga mora njegov sluga takorekoč prenesti v voz. V Washingtonu so mnenja, da ako bi imel zmagati pri volitvah republikanski kandidat Harding, ki je velik nasprotnik Lige narodov, bi Wilson izročil državne posle podpredsedniku Marshallu in ta bi jih potem izročil novemu predsedniku.

Pismo iz Bosne.

Pismo iz Bosne.
(Od našeg dopisnika.)

U Sarajevu, krajem oktobra. Iz bosanske provincije dolaze vijesti o burnim izbornim skupštinama. Kortešacija je v punom teknu. Na više mjesta došlo je do sukoba između policije i komunista, kojim se redovito zabranjuje održavanje skupština. Žrtava nije ipak bilo nigdje, kako to krivo izveštjuju beogradske i zagrebačke novine. U Beograd stizavaju vijest (dabome partisanske) iz pojedinih mjesta bosanske provincije, zagrebačka ih štampova prevzima i datira ih iz Sarajeva. Medutim u Sarajevu (slučaj sa događajima u Tuzli) nijedan list nemo pojma o bilo kakovim »burnim i krvavim« skupštinama. Trebalo bi da beogradska štampa malo savjesnije kontrolira izvještaje svojih provincijalnih dopisnika. Beogradske novinari ne znaju, kakov slabu uslugu čine državi pred vnanjskim svijetom s takovim lažnim izvještavanjem.

Čarkanje komunista sa policajcima nema nikakvog osobitog značenja. Komunističke skupštine zabranjuju se na osnovu uredbe »o redu i radu«. To zabranjivanje neće polučiti svoga cilja. Baš usljed toga raste komunistička borbenost i žilava agitacija. Kako i ne bi? U isti dan, kad je zabranjena komunistička izborna skupština, dozvoljava se izborna skupština radikala. I onaj, koji nema baš nikakvih upravnčkih sposobnosti, mora priznati, da to postupanje tjera vođu u komunistički mlina. Komunisti su u Bosni i Hercegovini dosta slab. Njihova je domena jedino u industrijalnim varošima. Mogu dobiti dva do tri mandata.

Age i begovi u Mostaru prokreću novi muslimanski list »Samoodrešenje«.

Telefonska in brzojavna poročila.

POGAJANJA Z ITALIJO.

— **d Zagreb, 26. oktobra.** »Narodno Djelo« javlja iz Beograda: Po najnovijih vesteh je pričakovati, da pride sredi novembra do pogajanj z Italijo. Trdijo, da se udeležijo pogajanj na eni strani Bonomi in grof Sforza, na drugi pa dr. Trumbić in dr. Vesnić. Pogajanja se bodo vršila v gradu na Izoli Belli.

— **d Milan, 26. oktobra.** »Popolo d'Italia« doznava iz verodostojnega vira, da je jugoslovenska vlada naznanila italijanski vladi, da pri pogajanjih ne namerava razpravljati o črnogorskem vprašanju, ker smatra to vprašanje za rešeno s priključitvijo Črne gore h kraljevini Srbov, Hrvatov in Slovencev. Tudi v albanskem vprašanju zahteva beogradska vlada različne pridržke. Prošnja tiranske vlade, da bi se smela udeležiti pogajanj ali da bi ji vsaj naznanili potek pogajanj o Albaniji, je bila odbita.

— **d Berlin, 26. oktobra.** »Vossische Zeitung« javlja iz Milana z dne 25. oktobra. Danes zjutraj se je v Rimu pod predsedstvom ministrskega predsednika Giolittija vršila seja ministrskega sveta, na kateri se je grof Sforza pri poročanju o predstojih italijansko-jugoslovenskih pogajanjih izrazil v zelo optimističnem zmislu ter naglašal svoje zaupanje v spravljive namene beogradske vlade.

D'ANNUNZIO — REŠITELJ ITALIJE.

— **Rim, 25. oktobra.** »Idea Nazionale« piše: D'Annunzio, ki je rešil Reko v trenutku, ko bi se bila morala rešiti angleškim policajem, lahko reši tudi Italijo, ker se bodo zbrali okoli njega vse žive in trdne moči, ako bo treba. Tistega dne, ki je lahko zelo blizu, ko Italija ne bo mogla najti drugega izhoda, se bodo pokorili vsi pozivu onega, ki hoče rešiti domovino.

POLJSKA S PARLAMENTOM IN SENATOM.

— **d Varšava, 23. oktobra.** Z večino šestih glasov (195 prot 189) je poljski državni zbor v drugem branju sprejel člen 2. ustave, po katerem se narodno predstavništvo deli v poslansko zbornico in senat. Podrobnosti organizacije senata se bodo razpravljale in sprejele kasneje.

PRORAČUN ČEHOSLOVAŠKE REPUBLIKE.

— **Praga, 25. oktobra.** Dočim je končalo lansko proračunsko leto za čehoslovško republiko z deficitom 27 milijard, izkazuje proračun za l. 1920/21, ki se bo predložil danes poslanski zbornici, celo nekaj preostanka. Redni izdatki so preračunjeni na 917, redni dohodki na 1205 milijard čehoslovških kron.

Oni su izgubili svako povjerenje u Beograd i uvjereni su, da je rješavanje agrarne reforme upereno protiv Islama. Za to se spremaju da dignu protest pred Savezom Naroda.

Iz redova sarajevskih Srba koji su blizu Čokorilu, šire se vijesti, da će Korkutova Jugoslavenska Muslimanska Organizacija (takodje begovska) poslati deputaciju u Pariz, da od Konferencije Mira traži avtonomiju Bosne i Hercegovine. To vijest treba primiti s rezervom (Biće da je izborni šlager.) J. M. O. je parlamentarna stranka, koja je sklona Hrvatskoj Zajednici i Narodnom klubu. Teško je vjerovati, da bi kao takva poduzela korake, koji su slični samo Radiću i Frankovcima.

U savezu sa autonomističkim težnjama bosanskih Hrvata i Muslimana nagadja se da će doći do izbornog kompromisa između hrvatskih političkih stranaka i jugoslavenske muslimanske organizacije. Šta više nekoji tvrde, da će to biti politički fakt Hrvata i Muslimana od velikog značenja, a ne ravno izborni kompromis. Te tvrdnje imaju vrlo labave temelje. U izbornoj akciji nisu se složila ni same hrvatske stranke (pučka i težaka) a kamo da se boje slože sa Jug. Muslim. Organizacijom, i to u neakvoj velikoj političkoj akciji. Vjerovatno jest, da će u Konstituenti doći do parlamentarnog bloka između J. M. O. i hrvatskih političkih stranaka u Bosni, no i to ovisi o grupaciji ostalih političkih stranaka u Kraljevini. Između J. M. O. i hrvatskih stranaka u Bosni postoji i diametralna opreka u agrarnom programu. A poznato je, da su ekonomski interesi u životu naših stranaka vrlo često puta jači od političkih interesa.

GENERAL ŽELIGOWSKI.

— **d Kovno, 26. oktobra.** Verodostojna poročila javljajo, da dobiva general Želigowski vedno več ojačenj. Ima že sedem divizij z oklopnimi vlakmi in brzostrelnimi topovi.

POLJSKO - BOLJEŠEVIŠKI MIR.

— **d Varšava, 24. oktobra.** Poljska mirovna delegacija bo v sredo odpotovala v Ljibavo, kjer se bo sestala z rusko delegacijo, da se izmenjajo ratifikacijske listine.

TAKE JONESCUL O MALI ANFANTI.

— **d Pariz, 26. oktobra.** V govoru, ki ga je Take Jonsescu imel v navzočnosti bivšega predsednika Poincareja in drugih veljavnih oseb ter rektorja Sorbone, je izjavil Take Jonsescu med dr. tudi nastopno: Mala antanta, vzhodna predstraža velike antante, bo vsebovala v svoji zvezi pet držav od Baltičkega do Sredozemskega morja. Naperjena je proti premaganecem, dela pa za njihovo koristi. Pri premagancah se bodo vedno našli ekstremni elementi, ki bodo hujskali svoje vlade k nepremišljenosti. Čeprav smo se zvezali proti premaganecem, vendar delamo zanje. Mala antanta stremi po tem, da združi pet zmagovalnih narodov v končnoveljavni zvezi, da skupno lažje premagujejo težkoče in da bi sovražniki ne dosegli proti njej s pomočjo intrig tega, česar niso mogli doseči z orožjem. Konfederacija ali carinska unija je pri tem popolnoma izključena. Gre za nekaj bolj skromnega, gre za zvezo narodov v veliki zvezi narodov.

VOLITEV REGENTA V GRŠKI.

— **d Atene, 26. oktobra.** Razpuščen parlament se bo v svrno volitve novega regenta nemudoma zopet sklical. Zdi se, da je zagotovljena izvolitev generala Konduktosia. Volitve v narodno skupščino se odgodilo za en teden.

ŽRTVE USTAJE PROTI BOLGAROM.

— **d Beograd, 25. oktobra.** Enketna komisija je predložila parlamentu naknadno poročilo o žrtvah za ljudske vstaje proti Bolgarom v l. 1917. To poročilo navaja večje število ubitih Srbov in onih, ki so umrli v internaciji, razen tega število požganih hiš in drugih zgradb v času ljudske vstaje. V vranjskem, niškem in topličkem okrožju je bilo pobitih in po taboriščih pomrlih 8767 oseb, hiš je bilo požganih 8855, drugih poslopij na 34.584. Naiveč je bilo ubitih v topličkem okrožju in sicer 3907.

DR. RINTEGEN BODOČI AVSTRIJSKI PREDSEDNIK.

Dunaj, 26. oktobra. Predstojništvo krščanske socialne stranke je sklenilo ponuditi štajerskemu deželnemu glavarju dr. Rintenu kandidacijo za avstrijskega zveznega predsednika.

NEMSKI DOLG.

— **Pariz, 26. oktobra.** »L'Ouvrec« poroča, da je angleška vlada predlagala, da naj se določi skupni dolg Nemčije na 12 milijard zlatih frankov, to bi bilo 300 milijard zlatih frankov, ki naj bi se poplačali v 40 do 42 letih. Francoska naj bi dobila od te vsote 156 milijard zlatih frankov.

MADŽARI PROTI MIROVNI POGODBI.

— **d Budimpešta, 26. oktobra.** Obrambna liga in Društvo zbujačih se Madžarov sta imeli tukaj shode, da bi protestirali proti ratifikaciji mirovne pogodbe. Sprejeta je bila protestna resolucija. Po zborovanju so demonstrirale velike skupine udeležencev shodov pred ententnimi misijami. Izgredov ni bilo nobenih.

— **d London, 26. oktobra.** Poslaniška konferenca je zadnjičrat pozvala Madžarsko, naj ratificira mirovno pogodbo dr 18. novembra.

IZ MADŽARSKEGA PARLAMENTA.

— **d Budimpešta, 26. oktobra.** Narodna skupščina. Rakovsky je naznanil, da je komitat Szanad predložil predlog, da se dvigne obtožba proti grofu Mihaelu Karolyju in predsedniku narodnega sveta Hocku. Zunanji minister grof Csaky je predložil mirovno pogodbo državnopravnemu in gospodarskemu odseku.

ZALOVANJE ZA ČORŠKIM ŽUPANOM.

— **d London, 26. oktobra.** Po vesteh iz Irske so povzročila poročila o smrti čorškega župana po vsej deželi veljansko razburjenje. Več kot 10.000 čorških meščanov nosi žalne trakove. V Belfastu je došlo do nemirov.

STRADAJOČI IRCI.

— **d Pariz, 26. oktobra.** »Matin« prinaša vest iz Londona, da v čorški ječi strada še devet sinfajnovcev že 76 dni. Poleg čorškega župana je včeraj umrl še drug stradajoči stavkar po imenu Murphy.

NEMSKA LADJE.

— **d Berlin, 23. oktobra (DKU).** List poročajo iz Haaga: Londonsko sodišče za zaplenjene ladje je odločilo, da se nemške ladje, ki so bile ob začetku vojne v angleških lukah, ne bodo vrnilo lastnikom, marveč da se bodo zaplenile.

Iz naše kraljevine.

— **Kraljevič Džordže se vrača v domovino.** Koncem tega meseca se vrne v Beograd kraljevič Džordže, ki je po končani vojni iz zdravstvenih ozirov bival v Franciji. Kraljevič ostane stalno v Beogradu. Uprava dvora mu je poskrbela za udobno stanovanje.

— **Vojvoda Mišić.** Bolezen vojvode Mišića se je znatno poslabšala. Nastopilo je vnetje pljuč. Vojvoda je zelo slab.

— **Narodna bodočnost.** Pod tem imenom se je osnovalo v Beogradu patriotsko društvo, ki si je stavilo za svojo nalogo, da se Srbi, Hrvati in Slovenci čimnaje bolje spoznajo med seboj in da se čim najuspešneje obranijo vsakega tujega vpliva. Društvo bo osnovalo tudi svoj denarni zavod v svrhu, da se odkupi vsa zemljišča, ki so sedaj še v tujih rokah in nacionalizirajo. Društvo si je izbralo za svoje geslo »Jedinstvo in sloga«.

— **Ponudba franc-angleške družbe.** Ker beogradska občina še ni razpisala natečaja za načrt in ureditev mesta Beograda, je minister za javna dela oddal ponudbo francosko-angleške družbe glede zgradbe državnih poslopij. Družba je ponudila ministrstvu za javna dela, da v petih letih zgradi vse državne zgradbe v Beogradu. — **d**

— **Profesorsko društvo (sekcija Zagreb).** Kakor znano se je dne 7. oktobra t. l. osnovalo edinstveno profesorsko društvo cele Jugoslavije; sedež mu je v Beogradu, a pokrajinska društva funkcionirajo kot njega sekcije dalje. V društvu so v enoto združena vsa sedanja društva razen Društva hrv. profesorjev v Zagrebu, ki po svoji večini na zadnji svoji skupščini ni hotelo pristopiti k centralnemu društvu; oni hrvaški profesorji, ki so za ujedinitve (je jih že doslej kakih 150–200), snujejo sedaj posebno organizacijo, ki pristopi kot sekcija k centralnemu društvu. Ustanovna skupščina zagrebske sekcije bo dne 1. novembra ob 10. dopolne v kemijski predavalnici I. realne gimnazije v Zagrebu. Profesorji, ki se je udeležijo, dobe polovično vozno karto, t. j. njih cela karta velja tudi za nazaj.

— **Konkurz za avliatke.** V vojnem listu je izšel konkurz za sprejem novih častnikov v avliatično službo. V konkurzu je določeno, da se mora javiti do 1. oktobra, toda sedaj je ta rok podaljšan in se lahko častniki javijo do 15. novembra t. l. Sprejeti hočejo 30 novih častnikov.

— **Zakon o muzejih.** Včeraj se je vršila v Beogradu v umetniškem paviljonu seja komisije za izdelavo zakona o starini in uredbe o muzejih.

Neodrešena domovina.

— **K vprašanju slovenske ljudske sole v Gorici.** »Goriška Straža« piše: »Solniki, katere smo vprašali za njihovo mnenje glede načina, kako misli magistrat rešiti naše šolsko vprašanje, so ga označili soglasno kratko, pa jasno: Neustor. V tem so si edini ne samo Slovenci, temveč tudi Italijani. To kar hoče magistrat je nekaj nemogočega. Kako naj sledijo naši otroci šolskemu poduku v njih neznanem jeziku? Vsak uspeh je izključen, mestnemu magistratu seveda gre le za to, da nas ukane za naše šolske pravice. Slovenski otroci

bi bili v italijanskih razredih oolija, ki bi ovirala ves poduk. Porazdeliti se imajo namreč učenci, priglasi na višje razrede, 239 po številu, po italijanskih višjih razredih ljudske šole. Mestni šolski svet hoče preskrbeti za slovenske učence posebne učitelje, ki bi jim pomagali, ako bi se kazale težave z italijanskim učnim jezikom. Slovenščina bi se učila v višjih razredih samo kot prosti predmet za one, ki bi se za to oglasili. Kakor smo že poročali, se je vpisalo za slovenske ljudske šole v Gorici 606 učencev, od katerih pride na prvo in drugo šolsko leto 367. Proti taki ureditvi slovenske ljudske šole v Gorici protestiramo, ker se ne sklada z mislijo varstva manjšin.

— **Iz Slovenske Benečije.** Dne 10. tekočega meseca so se vršile občinske in deželnozborske volitve. V čedadskem okraju so potekle občinske volitve precej mirno, zmagala je skoro povsod ljudska stranka. Hujši boj pa je bil za deželne volitve med ljudsko stranko, socialisti in »blokom«. Zmagala je ljudska stranka in njej na čelu profesor Ivan Trnko, ki je dobil glasov 5901. Ljudska stranka je dobila 5 mandatov, kot šest poslanec je bil izvoljen slovenski rojak profesor Fran Muzoni, za katerega so glasovali skoro samo Slovenci. Pretekli teden je posetil slovensko Benečijo poslanec Fantoni, ki se je mogel prepričati na licu mesta, kako v resnici italijanska vlada zanemara te kraje, ki bi bila lahko naravnost divna.

— **Pučki prijatelji.** Ker so Italijani zagall in razdeljali v Pazinu tiskarno »Puč-pokrajina.

kega prijatelja, je prenehalo izhajati naše edino glasilo v Istri. Našim rodoljubom se je posrečilo doseči, da bo odšel izhajati list v Trstu v tiskarni »Edinosti« vsak četrtek. Prva številka je izšla v soboto.

— **Za združenje Furlanije.** Furlansko filološko društvo je zborovalo v Vidmu ter se bavilo tudi z združenjem Furlanije. Ti gospodje, po večini iz Gorice, so sklenili, da mora biti združena vsa Furlanija in k tej spada po njihovem mnenju tudi Goriška. Videmska in goriška provinca tičeta skupaj. To je prvi načrt za pofurlanjenje goriških Slovencev.

— **Izginil je pismonoša iz Medane.** Izginil je pismonoša iz Medane v Brdih Josip Blažič. V Korminu, kamor je hodil po pošto, je dobil, kakor navadno, pisma in denar ter odšel v Brda. Ali domov ni prišel, marveč so našli na poti raztresena razna pisma, iz česar sklepajo, da ga je najbrže kdo napadel in oropal. Denar pobral, pisma pa razmetal po cesti.

— **D'Annunzio v denarnih zadregah.** Govori se, da namerava D'Annunzio vled pomanjkanja denarja zapleniti parnik »Cognac« z vsem blagom (železino in drugo) za 40 do 50 milijonov lir vrednosti. K temu koraku se je odločil, ker njegova delegacija v Rimu ni mogla izposlovati, da bi dala italijanska vlada mestu 200 milijonov lir posojila. — d

— **Obsojeni istrski banditi.** Pred vojaško sodnijo v Trstu je bil obsojen bandit Martin Grubesič na 17 let vojaškega zapora. Obtožen je bil tatvine in poskušenežnega umora na naredniku Lombardiju v Zminju v Istri.

Madžaronske intrige v Prekmurju.

Iz Murske Sobotne nam pišejo: Našim Madžarom je začel rasti greben. Vse, kar je slovenskega, jih bode v oči. Na vse mogoče načine delajo na to, da se zmanjša ugled slovenskih uradnikov. Posebno pa jim je na potu slovensko učitelstvo, kar se zavedajo, da je ravno naše zavedno učitelstvo oni faktor, ki ruši tla madžarstvu. Zato delujejo z vsemi mogočimi sredstvi, da bi vsaj nekaj rešili. Odstavljanje učitelstva s strani madžarskega sosvetja je na dnevnem redu. Istočasno pa se vrši agitacija za madžarske paralele. V osrčju Prekmurja se je dogodil slučaj, za katerega mora zvedeti naša javnost. Na tukajšnji državni šoli je vodja Prekmurca, ki deluje v protinarodnem duhu. Na tej šoli se letos ni otvoril pouk z madžarskim učnim jezikom, ker je število učencev madžarske narodnosti premajhno. Šolski vodja je zato sestavil skrivaj, brez vednosti staršev, listo

otrok, katero je uradno predložil civilnemu komisariatu z zahtevo, da se otvorita za te otroke dva madžarska razreda. Obenem je trdil, da starši teh otrok izrecno zahtevajo, da se njih deca poučuje v madžarskem jeziku. Toda njegove intrige se niso posrečile, ker se je ugotovilo, da starši nad tri četrte otrok ne vedo ničesar o kakih podobnih zahtevah in da celo zahtevajo slovenski pouk za svoje otroke. V tej listi se nahajajo celo imena otrok, ki obiskujejo druge šole in ki jih sploh ni v Prekmurju, ampak so v šoli na Madžarskem. Upamo, da bo merodajna oblast storila svojo dolžnost, in da bo višji šolski svet zelo previden pri podelitvi definitivne službe, katero mora dobiti zaveden Slovenec. Višji šolski svet v Ljubljani tudi prosimo, da pošlje k nam kakakega višjega nadzornika, da bodo mogli gospodje v Ljubljani dobiti jasno sliko o prekmurškem šolstvu.

Dnevne vesti.

V Ljubljani 27. oktobra 1920.

— **Poziv!** V petek, dne 29. oktobra, praznujemo drugo obletnico našega narodnega osvobodjenja. V ta namen se daruje ta dan ob 10. v stolnici sv. Nikolaja slovesna spominjska služba božja. Mestna občina okraši svoja poslopja z narodnimi zastavami ter vabi vse hišne posestnike in vse prebivalstvo, da store enako.

— **Slava 28. oktobra.** Jutri praznuje češki narod in ž njim vse slovensko slavni dan velikega osvobodjenja, pričetek svoje velike bodočnosti. Ta dan bo dve leti, kar je zrušil češki narod s silo vse ovire svojega razvoja, in ko je prost in svobodno vstopil v krog neodvisnih narodov. Isti dan pa se mu je pridružil na slavni poti tudi najmlajši med brati, naš jugoslovanski narod. Stara in v bojih slavna jugoslovansko - češka vzajemnost je že v blviš Avstriji bila ogelni kamen vse slovenske politike. 28. oktober pa pomeni krono njevega uspeha, in ta dan je zategadelj zaveza nove skupnosti. Zato bo 28. oktober vedno pomemben jubilej v zgodovini obeh narodov, veliki mejnik med nesvobodno preteklostjo in bodočnostjo svobodnega dela in ustvarjanja.

— **Stoletnica »Kranjske hranilnice«.** Dne 4. novembra t. l. poteče 100 let, odkar se je osnovala »Kranjska hranilnica«. Osnovao jo je takratni ljubljanski župan Ivan Hradecki, ki je dal ime »Ljubljanska hranilnica«. Kasneje so ime zavoda spremenili v Kranjsko hranilnico. Prvotno je bila v slovenskih rokah. Polagoma so se jo polastili Nemci in je postala popolnoma domena nemškega življa. Ker je bila bogat zavod, je lahko z največjo dazljivostjo trošila denar, ki ga je povečini pristižili slovenski kmet. V zadnjih desetletjih je imela »Kranjska hranilnica« ogromne dobičke. Ta dobiček se je samo deloma porabljal v dobrodelne namene, večino razpoložljivega denarja pa je hranilnica porabila za to, da je podpirala in vzdrževala nemški življenjski na Kranjskem. S svojim delom je gradila nemške šole, podpirala je nemške uradnike, trgovce in obrtnike ter dajala posojila nemškim bankrotnim plemičem, ki bi sicer že zdavnaj morali prodati svoje graščine in posestva ter oditi s trehobom za kruhom. Opetovano so bili nemški veleposelniki v deželi že v nevarnosti, da preide večina veleposelstev v slovenske roke, s čemer bi Nemci izgubili svoje veleposelstvene mandate v deželni zboru kranjskem, a vedno jim je priskočila »Kranjska hranilnica« na pomoč ter jim s svojim denarjem zagovarjala njihovo posestno stanje. Upravičeno se za to lahko trdi, da bi bil na Kranjskem nemški življenjski zdavnaj dolgal svojo vlogo in radel v brezposelnosti, ako bi ne bilo »Kranjske hranilnice«. Kako mumificirano je trošila svoj denar v nemške namene, dokazuje

naših deljstvo, da je na svoje stroške zgradila nemško gledališko poslopje. Tudi po prevratu je »Kranjska hranilnica« se hotela ostati nemški zavod, ki bi naj bil zadnja trdnjava nemstva in nemskutstva, toda razmere so bile silneke in nemška lara gospoda je končno vendarle uvidela, da ne more plavati proti valovom. Lani je ta zavod prešel v slovenske roke. Sedaj bi bil lahko pravi dobrotnik slovenskega ljudstva, ako bi ne bila med vojno nemška gospoda naložila malodane ves rezervni fond v avstrijska vojna posojila.

— **Dr. Šusteršič na vidiku.** Kakor smo že poročali, se namerava blviš nekronani kranjski »vojvoda« dr. Ivan Šusteršič nastaniti na Koroškem, da vodi odmakal habsburško propagando v Jugoslaviji. Dr. Šusteršič se je mudil dlje časa na Dunaju, kjer je imel konference s hrvaškimi habsburškimi agenti in z dunajskimi zaupniki blvišega cesarja Karla iz krogov krščanske socialne stranke in visoke avstrijske aristokracije. V sporazumu s temi je Šusteršič odpoval v Celovec, kjer namerava otvoriti svojo pisarno. Značilno za naše razmere je, da ima ta veleizdajnik pravzaprav še vedno svojo odvetniško pisarno v Ljubljani, kjer ima tudi shranjeno še vse svoje pohištvo. Dr. Šusteršič namreč še vedno niso izbrisali iz liste kranjskih odvetnikov. Hrvati so bili napram svojim veleizdajnikom veliko bolj energični in radikalni: Dr. Ivica Frank in dr. Sachs, ki opravljata med Hrvati isti posel, kakor med nami dr. Šusteršič, sta bila v Zagrebu že zdavnaj izbrisana z odvetniške liste. Zakaj se pri nas nastopa z rokavicami proti izdajalcu Šusteršiču? Ali morda ni njegovo veleizdajstvo dovolj dokazano, ali čaka merodajna oblast morda na poseben pismen predlog, da se ga izbrlje? V imenu slovenske javnosti zahtevamo, da se takoj izvrši izbris dr. Šusteršiča iz odvetniških imenikov, ker se pač ne more trpeti, da bi rodoljubni slovenski odvetniki bili še nadalje v sumljivi dr. Šusteršičevi družbi.

— **Naši uradi in dve in enokronski bankovci.** Doslej še ni razglašeno, da bi bili enokronski in dveokronski bankovci neveljavni, vkljub temu pa jih ne sprejemajo naši uradi. Ako greš ž njimi na pošto ali k čekovnemu ali kateremu drugemu uradu, povsod zavračajo ta drobiž. Kaj naj privatni store s temi bankovci? Ali naj jih vržemo v ogenj? Posebno prizadete so pri tem uprave dnevnikov ki razprodajajo posamezne številke po kroni, vsled česar dobivajo vsak dan silno množine tega drobnega papirnatega denarja. Kam naj spravijo ta papir, ki kroži še vedno kot veljavno plačilno sredstvo, ako ga državni uradi ne sprejemajo v plačilo? Zahtevamo, da delegacija ministrstva financ takoj ukaže podrelenim uradom, da sprejemajo v plačilo dvoekronske in enokronske bankovce, ali pa naj izposluje, da vzame finančno ministrstvo ta papirnati denar takoj iz prometa in ga nadomesti z novimi drobnimi bankovci, za kar je že itak skrajni čas.

— **Tednik »Domovina«** bo izhajala za časa volitev kot dnevnik.

— **Vprašanje invalidov.** V ministrstvu za socialno politiko je bil te dni izdalen pravilnik za superarbitracijo invalidov. Po tem pravilniku se bo za vsako pukovsko okrožno komando določila posebna komisija, v kateri bodo zastopniki vojaških in 6 zastopnikov civilnih oblasti. Te komisije bodo imele dolžnost, ponovno pregledati in oceniti vse invalide v svojem okrožju. Vojaški zastopniki bodo ocenjevali nesposobnost invalidov za vojno službo, o vseh ostalih vprašanjih pa bo odločevala celokupna komisija. O telesni sposobnosti bosta odločevala vojaški in civilni zdravnik, z ozirom na stopnjo nesposobnosti pa se bo odločevala pokojnina in sicer po dosedanjih kategorijah invalidov, t. j. napol invalidov, popolnih in težkih. Največja pokojnina bo znašala 1800 dinarjev letno, najnižja (20% nesposobnosti) pa 360 dinarjev. Superarbitracija se bo po teh določilih pričela vršiti početkom novega leta ter se bodo z istim rokom prvega izplačevati tudi podpore na podlagi uredbe od februarja t. l. Ako bodo posamezni invalidi nezadovoljni s sklepi te komisije, bodo imeli pravico pritožbe na višjo komisijo, ki se bo sestavila pri divizijski oblasti. — d

— **Slovensko učitelstvo s Koroškega** se bo vsled odredbe v. š. sv. po možnosti namestilo po izpraznjenih učnih mestih v Jugoslaviji. — d

— **Naši orožniki iz Koroške.** Maribor, 26. oktobra. Poslanec Džamonja je danes telefonično interpeliral predsednika pokrajinske vlade v Ljubljani dr. Brejca glede našega orožništva, ki je moralo zapustiti Koroško. Orožniško povelništvo je namreč odklonilo, da bi sprejelo te orožnike v svojo službo, češ da ne spadajo k nam. Poslanec je protestiral proti takemu postopanju in pokrajinski predsednik je obljubil, da bo ukrenil tozadevno vse potrebno.

— **Carinsko postopanje proti koroškim beguncem** bi moralo biti takoj rešeno, da bi naši koroški rojaki ne trpeli po nepotrebnem škodi. Obmejne carinarne v Prevaljah in na Jesenicah postavljajo robo koroških beguncem pod zaporo, kar vendar ne bi smelo biti. Nesrečnim našim koroškim bratom moramo iti povsod na roko!

— **Državna železnica** pospravlja vse železnice in poštne naprave na Koroškem (brozjav, telefon in relse) in jih izvaja v Jugoslavijo, da si jih Nemci ne prilaste.

— **Železniške zveze.** Na koroški, bohinjski in ostali gorenjski progi se izpremenil vozni red priključenih vlakov na izpremenjene vlake proge Ljubljana - Jesenice. — Na štajerski progi nastanejo nastopne izpremembe. Jutranji vlak odhaja iz Celja že ob 8.10 in prihaja v Dravograd ob 11.26; popoldanski vlak odhaja iz Celja ob 14.40 in prihaja v Dravograd ob 18.02. Popoldanski vlak odhaja iz Dravograda ob 15.45 in prihaja v Celje ob 19.00. Večerni vlak odhaja iz Celja ob 20.40 in prihaja v Velenje ob 22.08. — Vsi ostali vlaki ostanejo tudi nadalje neizpremenjeni.

— **Nemške nasilnosti.** 16. t. m. je več civilistov, med njimi Morak in njegovi hlapci, pri Trušnjah pri gostilni Šturm napadli slovenskega fanta Antona Hariha. Napadalcu so bili oboroženi s samokresli. Anton Harih je moral pustiti kolo in poberniti. Za njim je na lice mesta prišel pomožni orožnik Podričnik iz Malega St. Vida. Množica ga je od zadaj napadla, pobila na tla in ga razorožila, vzešši mu karabinko. Morak ali kresom na glavi težko ranili. — Istega njegovi hlapci so Podričnika s samodne so civilne osebe oddale približno petnajst strelom na orožnika postaje Hudi kraj. — Dne 15. t. m. je nemško misleč Hafner na Važenberku telesno napadel Slovenko, po domače Milnarjevo. — Isti dan so v Terpece, posebno k Terpečniku, prihajali nemčurji in grozili, da bodo zažgali hišo. Tovarna klor je odpustila delavce slovenske narodnosti. — Pri Koraku, posestniku v Podgori, so imeli Nemci in nemčurji slavnostno pojedino, kjer se je prečitela lista posestnikov, o katerih so rekli, da jih bodo izropali in potem izgnali čez mejo. Franc Reescher mlajši se je izrazil, da bodo nemški vladi povedali, da je to ljudska volja in da ljudstvo to odločno zahteva.

— **Italijanska predrznost v Bohinju.** Iz Bohinjske Bistrice nam poročajo, da so postali Italijani, odkar smo izgubili Koroško, zelo predrzni. Brez ozira na demarkacijsko črto zahajajo v naše kraje brez vsakega dovoljenja in potnega lista. Ta Italijanska predrznost je vzrok, da se širijo med ljudstvom govorice o Italijanski okupaciji Bohinja. Na meji je premalo našega vojaštva.

— **Pomota.** V notici o klerikalnih kandidatih za Ljubljano smo dali kandidatu Ivanu Ogrinu naslov »stavbnega mojstra«. Po krivici. O. Ogrin nima tega izpita, gre mu torej samo naslov »zidarski mojster«, kar ugotavljamo in s tem tudi popravljamo zmoto.

— **Darilo.** Da počastita spomin svojeja pokojnega prijatelja g. Miho Verovška, sta darovala v Fran in ga. Roza Krapeš 200 K Ljubljanski sokolski župi, katere je bil pokojni starosta.

— **Vojaški grobovi** bodo letos na dan Vseh Svethih okrašeni tudi z zelenjem in cvetjem, ki ga bo nbrala v ta namen mladina ljubljanskih ljudskih in meščanskih šol.

— **Potni listi.** Izdalen je nov formular (knjižica) za potne liste za potovanja preko državne meje. Potni list je

monopoliziran in se sme tiskati ter se nahajati v zalogi samo v državni štampariji v Beogradu. Izdani so v treh vrstah, dvojno in sicer: cirilčno-francosko, latinčno (hrvaško-francosko in slovensko-francosko). Državna štamparija sme oddajati potne liste samo političnim (policijskim) oblastem, pristojnim za izdajanje potnih listov. Potni listi se smatrajo kot vrednostni papirji in jih mora oblast, ki jih naroči, plačati v naprej in sicer po 5 dinarjev komad, kakor je nastavljena cena temu monopolnemu artiklu. Stari dosednji formularji potnih listov se morejo uporabljati do 1. novembra t. l., od tedaj nadalje pa se smejo izdajati samo novi.

— **Srebrno poroko** praznuje danes naš zvesti somišljenik g. Ferdo Primožič, mizarski mojster v Ljubljani. Še na mnoga leta!

— **Iz Sarajeva** nam je poslala ga. Ana Janeževa šop skoraj zrelih jabolč, ki so zrasle kot drugi letošnji plod na jablani v njenem vrtu. V naših krajih redek pojav. — **Zveza jugoslovanskih pevskih društev** v Ameriki je lansko leto razpisala nagrado 1000 K za najboljšo slovensko skladbo. Nagrada je bila prisojena skladatelju psevdonima »Petričev«, čigar pravo ime je neznano. Sporočji ga naj skladatelj zveznemu pevovodji g. Ignaciju Hudetu, 82 Cortland St. New York, City N. Y.

— **Razmejitvena komisija.** Razmejitvena komisija se je vrnila iz Radzone, kjer je pregledala mejo ob Muru, v Maribor. Italijanski zastopnik pri tej komisiji je bil tako po povratku v Maribor, poklican v Gradec, kamor je tudi odšel. Razmejitvena komisija se je nameravala preseliti čez zimo v Gradec, končno pa je le sklenila, da ostane v Mariboru, in je pričakovati, da bo končala svoje delo do spomladi.

— **V Mariboru** je otvoril svojo odvetniško pisarno dr. Ivan Kimovec.

— **Mariborska carinarica.** Pri mariborski carinarici je razpisanih pet mest carinskih pripravnikov. Prošnje je vložiti na generalno ravnatelstvo v Beogradu preko mariborske carinarne.

— **Boleševski emisarij.** Narodni krogi v Mariboru so že spomladi opozorili oblasti na razširjanje komunistične propagande med delavstvom. Zlasti v delavnicah državne železnice. Takrat so bili komunisti še zvezani s socialnimi demokrati, ki so jih branili. Med tem pa se je izvršil razkol v socialno demokratski stranki, ker so dobili komunisti iz inozemstva tudi denarno podporo, in danes zahtevajo socialni demokrati prece vsami drugimi strankami, da naj naše oblasti z vso energijo nastopajo proti komunistom. Arretiran je bil na tako ovadbo moskovski emisar Fran Stauber, za njim pride, kakor se splošno zatrjuje, domačin, sedanjí voditelj komunistov, Nachtigal.

— **Skrivnosten umor srbskega vojaka.** »Marburger Zeitung« je prinesla nedavno vest, da je umrl v bolnišnici neki srbski vojak ter je trdila, da gre za ljubzensko tragedijo. Ugotovilo pa se je naknadno sledeče: Srbski vojaki so pobrali na posestvu barona Zwackla jabolka, med njimi je bila tudi neka ženska. Baronovi uslužbenci so hoteli vojake prenehati, kar se jim pa ni posrečilo. Naenkrat je počil strel in eden izmed vojakov se je zrušil zadet od krogle na tla. Prepeljali so ga v bolnišnico, kjer je umrl. Sedaj se je ugotovilo, da je pošiljal notice o tem srbskem vojaku v »Marburger Zeitung« baron Zwackel sam ter se sklepa iz tega, da je baron v tej stvari sam prizadet.

— **Škoda vsled zadnjih demonstracij.** Mariborski Nemci so silno neparjeni, ker se jim je izjalovila nada, da bo država plačala 12 milijonov škode, povzročene pri zadnjih demonstracijah. Uradno se je dognalo, da znaša škoda, visoko cenjeno, 1 in četrta milijona kron. Ugotovilo se je pri tem, da so skušali Nemci na vse mogoče način goljufati in povečati svojo škodo. Napovedovali so, da so se vršile tatvine, stvari, katerih nikdar niso imeli in glede katerih je bilo pozneje dokazano, da so si te tatvine prosto izmislili.

— **Zopet napad na Slovence.** Iz Maribora poročajo: V nedeljo zvečer je neki Nemec v slovenski gostilni v Limbušu izžival slovenske goste, na kar so ti poklicali orožništvo. Predno pa je še to dospelo, so nadležnega gosta postavili pred vrata. Naenkrat so se zbrali z vseh strani nemčurji, ki so hoteli Slovence napasti, da so si morali na napraviti z revolverji v roki pot do Studencev.

— **Potizkušen samonar.** I. B., dvajsetletni pekovski pomočnik, je povabil v soboto, dne 23. oktobra v kavarno Pogajnik na Starem trgu svojo ljubico A. K. in še dve njeni prijateljici. Tam jim je natočil vina, katero je prinesel s seboj. Naenkrat je začel I. B. krvaveti. To je opazila njegova ljubica ter poklicala bližnjega stražnika na pomoč. Ta je ugotovil, da si je I. B. z brivskim nožem prerezal žilo na levi roki, ki mu je zato močno krvavela. I. B. so oddali v bolnišnico: njegovo stanje ni nevarno.

— **Vlomi v Ljubljani.** V zadnjem času so se pojavili v Ljubljani na dnevnem redu veliki vlomi, katere izvršuje mladina v šolski dobi. Ta pojav je treba pred vsem razmotriti z vojno-socialnega stališča, kajti vsi ti mladeniči, katerim bi morala biti knjiga edini vademekum življenja, so bili navajeni med

vojno veriženja in velikih dohodkov. Saj so ti mladeniči včasih tokom nekaj ur prejemali tisočake in tisočake! Navajeni tega življenja in čitajoči razne senzacionalne romane o roparjih, so sedaj, ko se je veriženstvo vsaj deloma zrujilo, počeli z vlomi in tatvinami. Kronika žalibog sedaj beleži številne take vlome, pri katerih je udeležena učeča se mladina. Poleg znanega vloma pri g. dr. Kokalju je bil v nedeljo med 5. in 7. uro izvršen velikanski vlom v trgovino manufakturnega trgovca Angeloslava Hrasnika v Jerančičevi hiši na Karlovski cesti št. 8. Mlada vlomilca sta hladokrvno in rafinirano vdrila v trgovino ter odnesla za več kot 80.000 K raznega manufakturnega blaga. Mirno sta ga naložila na voz ter ga nemoteno odpeljala daleč na barje v neko šupo. Kriminalnim organom oddelka št. II. se je tokom ponedeljka kmalu posrečilo izslediti vlomilca, ki sta bila takoj aretirana. Eden priznava, drugi taji.

— **Nepošten najditelj.** Pri blagajni davčnega urada za mesto Ljubljano je pozabil prof. v. p. Makso Pleteršnik denarnico s 1700 K. Neki drug davkoplačevalec, Fr. Ziherl, si je prilastil to denarnico. Pozneje so ga izsledili in je g. Pleteršnik prejel 1500 K povrnjenih.

— **Tatvina zlatnine.** Podnajemnik Hektor Travaglia iz Pulja je ukradel svojih gospodinj, delavci v tobačni tovarni Nežl Bežek, stanujoči na Kongresnem trgu št. 3, mnogo zlatnine, briljante in več cekinov v skupni vrednosti 12.800 K. Travaglia je dragocenosti zakopal na Rožniku pod nekim drevesom. Bil je aretiran in izročen sodišču. Travaglia se je izdal za trgovskega zastopnika neke tržaške eksportne tvrdke.

— **Roparji zopet na delu.** Pišejo nam. V nedeljo zvečer se je izvršil velik rop v hiši Novak, podomače pri Jureču, na cesti iz Žirov v Rovte, občina Žiri, blizu demarkacije. Okrog 9. zvečer so vstopili štirje neznan možje v hišo, ki je znana daleč na okrog kot bogata. Nastavili so samokres na gospodinj, ki je vdvola in na druge z besedo: Kdor se gane, bo takoj mrtev! Dva od njih sta hitro preiskala hišo in pospravila denarja okrog 100.000 kron, med tem 90 zlatnikov po 20 kron. Po izvršenem ropu so zginili v noč. O njih še ni nobenega sledu. Omenjena hiša stoji na samem, četrte ure od demarkacijske črte. Tatvine, ropi in vse slabo, o čemer ni bilo pred vojno nobenega sledu v teh krajih, so danes posebno ob demarkaciji nekaj vsakdanjega. So posledice vojne, iz te nastalega tihoapstiva in iz tega izvrsto delamrznosti. Nes pametno je tudi, da hranijo ljudje toliko denarja doma.

— **Ljubeznjiva žena.** V Zetalah na Štajerskem so orožniki aretirali Terezijo Kitakovo, ki je osumljena, da je svojega moža Jožefa umorila. Mož so našli 19. t. m. mrtvega. Imel je več ran na glavi in na vratu. Svoje dejanje je baje orožnikom že priznala, češ, da ga ni marala, ker je bil mnogo starejši od nje. Pred možitvijo je bila Terezija Kitak članica Marjine družbe.

— **Ukraden kožuh.** Z Dunaja poročajo, da je bil v hotelu Metropol ukraden ljubljanski Amalij Magdičev kožuh, vreden 200.000 K.

— **Pisalni stroj »Adler«** je bil ukraden iz pisarne delegacije ministrstva financ na Krekovem trgu.

Fridolin Kančič:

Andrej Fekonja.

V ponedeljek dne 18. oktobra je umrl vpokojeni župnik v Šoštanju; ploviti slovenski zgodovinar in življenjepisec A. Fekonja. Porodil se je kmetskim roditeljem leta 1851. V Negotinju na Štajerskem in služboval po raznih župnijah. Rodoljubni župnik Gabron je pripovedoval, da je Fekonja kot kaplan v Celju velikodušno podpiral ubogo dijaštvo celjske gimnazije. Za časa Trstenjakove smrti je kaplanovo v Starem trgu pri Slovenjem Gradcu. Kot župnik je prišel v Buče. Po dolgotrajnem župnikovanju je stopil v pokoj in se preselil v Šoštanj.

Z njim je legel v grob eden izmed onih redkih duhovnikov Božidar Rajčevih in Davorin Trstenjakovih nazorov. Fekonja je bil veren, brezmadežen duhovnik, požrtvovalen za bližnjega, nesebičen, ne brepeneč niti po časti, niti po imetku, blag prijatelj naroda, šolstva in vede, kremenit Sloven, prava slovenska duša stare, vedno redkejšje korenine. Ni se dal preplašiti od nikogar, deloval je kot marljiv književni zgodovinar, živtopisec in kritik. Najbolj priljubljena mu je bila ilirska vaba, v tem zmislu je opisal Stanka Vraza v »Kresu« leta 1884. »Stanko Vraz, slovenski rodoljub, S. Vraz zbiratelj slovenskih narodnih pesmi« itd. Lep in obširen je spis: »Dr. Ljudevit Gaj in ilirska ideja«. V sestavku: »Dva lista iz knjige jugoslovanske opisuje vzajemno slovensko delovanje Slovencev in Hrvatov za časa protestantske in ilirske dobe.

V »Ljubljanskem Zvonu« leta 1897. je objavil spis: »Kajkavski pisatelj, kjer naglašja, da so Kajkovi most med Slovenci in Hrvati; istotako se ozira na južne brate v spisih »Vila Slovenska, črtice o hrvaškem pesništvu v Dalmaciji« v 15.—18. stoletju. Druga stran njegovega pisateljevanja je življenjepisja, sem spada Josipina Turnograška, Alojzij Perger, Konzul in Dalmatin, Marko Pohlin, Anton Slomšek in Davorin Trstenjak.

Sad mrazoletnega truda je njegov jubilejni spis: »O početkih slovenske književnosti.« sestavljen v tristoletni spomin Trubarjeve delavnosti. Pripomniti moram, da je ta znameniti proizvod pisan od katoliškega duhovnika — popolno objektivno. Najodličnejša njegova vrlina pa so člane,

Stvarno in temeljito je ocenjeval slovenske spise, tako Marnov »Jezičnik«, dr. Simončič življenjskega Plohele, knjige družbe sv. Mohorja, Lapajnetovo »Politično in kulturno zgodovino štajerskih Slovencev«, Macunovo »Književno zgodovino« itd. Njegove ocene so vobče jako poučne in pisane mirno. Včasih mu pa vendar uide le kaka ostrejša beseda. Tako je v »Slov. Narodu« leta 1886 objavil satiričen spis: Faust ali Faustlein gospodu nasprotniku moje ocene Marnovega Jezičnika.

Fekonja je bil čislani sodružnik »Ljubljanskega Zvona«, »Kresca«, »Slovanca«, »Slovenskega Sveta«, »Doma in Sveta«, »Slovenske Matice«, »Slovenskega Naroda« in »Slovenca«. To so glavne kratke poteze iz neumorne delovanja moža, kakoršne može pogrešamo danes na vseh koncih in krajih in kakoršnih bi želel našemu narodu mnogo, mnogo!

Kultura.

Repertoar narodnega gledališča v Ljubljani.

Drama:

Sreda, 27. oktobra, Figaro se ženi. Red B.

Cetrtek, 28. oktobra, Hasanaginica, predstava ob znižanih cenah. Izven abn.

Petek, 29. oktobra, Sen kresne noči, v opernem gledališču ob dramskih cenah. Red D.

Sobota, 30. oktobra, Ljubimkanje. Red E.

Nedelja, 31. oktobra, Figaro se ženi. Izven abn.

Ponedeljek, 1. novembra, Hasanaginica. Izven abn.

Opera:

Sreda, 27. oktobra, Lepa Vida. Red D.

Cetrtek, 28. oktobra, Slavostni koncert v proslavo narodnega praznika Čehoslovske republike na korist Jugoslovanske Matice. Izven abn.

Petek, 29. oktobra, Dramska predstava: Sen kresne noči. Red D.

Sobota, 30. oktobra, Od hajke do hajke. Red C.

Nedelja, 31. oktobra, Rigoletto. Izven abn.

Ponedeljek, 1. novembra, Faust. Izven abn.

Opomba: Občinstvo se opozarja, da se v priporočeni Shakespearejev Sen kresne noči v opernem gledališču, ker sodelujejo orkester, zbor in balet in v dramskem posloju za tako obširen aparat ni prostora.

O gostovanju Slovenskega narodnega gledališča iz Ljubljane v Zagrebu pišejo »Novosti«: Več po drugi put u kratkom razmaku vremena gostuju u našem kazalištu slovenski gosti iz Ljubljane sa duhovitom i ostrim satiro-m nezaboravnog Ivana Cankara: »Pohujšanje v dolini šentflorjanske«. Več kod prvog gostovanja bio je uspjeh ove predstave velik i naši su gosti podelili sobom najbolje priznanje i publike i kritike. Sinočnja je repriza ponovno oduševila dobro posjećeno kazalište. Komične situacije, smiješne figure i duhoviti dijalog izazvali su buru smijeha. Publika se je zabavljala izvrsno. Istaknuti nam je osobito skupnu igru, koja je upravo uzorna i odaje rijetke kvalitete koli režisera g. Šesta kao i čitave družine. I ako su nam oni ovdje iznijeli jednu satiričnu farsu, to su konture njihove igre bile ukusne, diskretne, umjerene. Maska pojedinih figura iznenadila su nas raznolikošću i karakterističnošću. Konac farse i pjesma sv. Alojzija u tonu, gesti i načinu dosegli su vrhunac komičnoga i satiričnoga ujedljivosti. Ovak prizor se teško zaboravlja! Nama je vrlo žao što naše vrijedne slovenske goste nismo vidjeli u još kojem komadu i nadamo se, da će se opet doskora desiti prilika, da ih pozdravimo na našim deskama. Iza prvog čina g. redatelj Gavella pozdravio je članove Slovenskog gledališča srdačnom dobrodošlicom, u kojoj je naglasio toplim riječima narodno jedinstvo i predao im lovor-vijenac sa narodnom vrpcom. Na to je g. Marković kao predsjednik glumačkog Udruženja pozdravio slovenske drugove i podario ih takodjer velikim lovor-vijencom. Predstavi je prisustvovao u intendantskoj loži intendant Ljubljanskog Gledališča g. Juvančič.

Beogradsko gledališče pri ljubljanskim slavnostih v Zagrebu. V torek odputuje skupina članov narodnega gledališča v Zagreb, da sodeluje pri proslavi obletnice zagrebskega gledališča. Beograjski igralci bodo ob tej priliki v Zagrebu priredili dve znamenitiji drami naših pisateljev.

Naši kupaži. Tu se od sobote vrše konference delegatov združenja jugoslovenskih kiparskih umetnikov v posameznih umetniških centrih naše države, da bi se po možnosti delo kiparskih umetnikov v posameznih umetniških centrih naše države postavilo na enoten temelj. Kot delegati so prišli iz Srbije Branko Popović, Uroš Predić in Bjelić, iz Slovenije Šanta, Krasnik in Kostaperarja, iz Zagreba pa Meštrovič, Frančič in Senoz.

Najnoviji broj »Revue Yougoslave«. Oktobarska sveska »Revue Yougoslave«, koju izdaje naš kulturni odbor u Parizu (9, rue Michelet), donosi na uvodnom mestu esej čuvenog francuskog pesnika i kritičara Camillea Maucalra: »Jedan veliki nacionalni pesnik, Knez Ivo Vojnović«. Posle tog esaja objavljen je, prvi put na francuskom, Vojnovičev »Suton«, drugi deo »Dubrovačko Trilogije«.

U naročnem članku »Nova Sofija«, naš poznati prijatelj, g. E. Denis, profesor Sorbone, predsednik Instituta Slovenskih Nauka u Parizu, odgovara na jedan napis koji je u svom poslednjem broju »Revue Yougoslave« objavila protiv Srba a u Korist Bugara. G. Denis prikazuje u isti mah knjigu »Jedinstvo Bugarske Političke« od profesora Jacquesa Ancela, ranije še za političke sekcije u štabu Istočne Vojske, koji je, od svog povratka iz Macedonije,

branilac naših nacionalnih aspiracija. Od književnih priloga, pored Vojnovičevog »Sutona« objavljeni su prevod narodne pesme »Odlazak na Kosovo« i prevod Veselinovičeve pripovetke »Božićna Radost«. Od naučnih priloga, objavljen je članak g. dr. Alekse Ivčica: »Veze Srba i Slovenaca u prošlosti«. Znatno deo sveske posvećen je vezama Jugoslavije i Francuske: »Sabac i Verdun« od francuskog poslanika g. De Fontenaya; »Školska konvencija francusko-jugoslovenska« od g. J. Žulovića; »Beograd« od Jeana Mayerhoffena, član francuskog književnog društva, »Pisma« od francuskih profesora o zadatku francuskih i jugoslovenskih vaspitača. Nekoliko članaka posvećen je našim ekonomskim prilikama (L. Meurville, urednik »Revue Franco-Slovene«, Q. I. Iovanović, načelnik ministarstva ishrane; članak o Narodnoj Banci Kraljevine SHS i tako dalje). Najveći deo ove sveske »Revue Yougoslave« posvećen je naporku Jugoslavije da odbrane svoja narodna prava: »Novo imperijalistično nadiranje na Balkan od I. Raftimirovića«; »Talijski imperijalizam« od francuskog publicista Ch. Vasseura; »Pisma iz Jugoslavije« od R. Lacosta, urednika »Francuskog Jaga«; »Talijski teror u okupiranom jugoslovenskim Zemljama«, »Vatikan i Jugoslavija«, »Švajcarsko javno mišljenje protiv Talijana« i tako dalje.

Revija »Nova Evropa«. V Zagrebu je začetkom tega meseca jela izhajati revija »Nova Evropa«, ki jo urejuje Milan Čurčin. Osnovali so jo revijo dr. Jovan Cvijić, dr. Josip Smolaka, Ivan Meštrovič, dr. Matija Murko, dr. Ivan Prijatelj, dr. Nikola Stojanović, dr. Milan Rešetar, dr. Leonid Pitamic, dr. Kosta Komanudi, dr. Tihomir Ostojić, dr. Laza Popović, Milan Rakić, dr. Svetislav Popović, Julije Benešić, dr. Vojko Jovanović, dr. Branimir Livič, Mišodrag Ibrovac, Milan Grol in Milan Čurčin. Revija izhaja vsak četrtek na 32 straneh. Izhaja v dveh izdajah: v latinici in v cirilici. Izdaja v latinici stane do konca leta 80 K, izdaja v cirilici pa 100 K. Novi časopis je ena najboljših revij, kar smo jih dosedaj imeli Jugosloveni, zato je našemu občinstvu toplotno priporočamo. Revija predvsem razpravlja politična in socijalna vprašanja. Njeni sodružniki so poveli naši najboljši kulturni delavci. Naročnino in pisma je treba pošiljati na naslov »Nova Evropa«, Zagreb, Preradovičev trg 9. Urednik, g. Čurčin nas je pooblastil, da smemo iz te revije ponatisniti vse članke in razprave, ki bi se nam zdele posebno zanimive za našo javnost.

Preporod. Viesnik za reformo katoliške cerkve u kraljevstvu SHS. Br. 4. Koprivnica 15. listopada 1920. Izšao je eto novi broj glasila svećenika reformatora, koje niti suspenzije gromovnika nadbiskupa Bauera ne moguše usutkati. Taj se pokret usprkos proganstanja sa strane biskupa lipeo dalje razvijati. Ovaj broj »Preporoda« donosi članke: Naše sadašnje stanovište — Što govori sv. Pismo o ženitbi — Zašto bi bilo dobro, da se sv. Misa služi na hrvatskom jeziku. — Širenje pokreta u narodu. — Razine vjestei. — Pisma braće. — Poruku uredništva. »Preporod« izlazi odsada redovito svakoga 1. i 15. u mjesecu. Pretpada do konca ove godine s poštarinom 15 K. — Pojedini broj u knjižarama stoji 2 K. Svi dopisi i pretpada šaju se na uredništvo »Preporoda« u Koprivnici.

Stavbna in javna dela.

V zadnjih štirih tednih so zidarska dela pri novih zgradbah vsled suhega in lepega vremena znatno napredovala, kljub temu, da se dela na stavbiših le po osem ur. Do zdaj so v surovem zidovju dograjena ter tudi že pokrita naslednja poslopja: trinadstropna hiša Južne železnice ob Resljevi cesti, ki se tudi že ometava; trinadstropno uradniško poslopje Jadranske banke v Pražakovi ulici ter trinadstropno uradniško poslopje kreditne banke v podaljšani Beethovnovi ulici. Dijaško društveno poslopje na unionskem vrtu ob Miklošičevi cesti je popolnoma dograjeno ter zunaj in znotraj ometano. Pri glavnih zidovih prve uradniške hiše Jadranske banke v Pražakovi ulici je opaziti, da se je pri polovici vporabila stara zidna opeka demoliiranega glavnega predelnega poslopja, istotako pa se je tudi strešna opeka tega objekta porabila za streho nove hiše, s čemur se je precej novega materiala pridostilo. V potresni dobi so bili pa nazori takratnih tehnikov glede starega materiala različni, a v tem edini, da se tak stari material pri novih zgradbah ni smel vporabljati, da bi, kakor zdaj izvedenci trdijo, še trpežnejši nego novi. Nove stavbe se bodo po šestih tednih, ko se opeše, istotako zunaj in znotraj ometale. Drugo uradniško poslopje Jadranske banke v Pražakovi ulici je dograjeno do prvega nadstropja; za drugo poslopje Južne železnice ob Resljevi cesti se stavbni material dovažja po železnici. V podaljšani Gledališki ulici kopijejo temelj za obširno trinadstropno ravnateljsko poslopje Trboveljske premogovne družbe, dotim izvažajo prst in gramoz s tega stavbišča po malem tiru v lesenih vozeh v jama Količevskega poslopja, kjer je še precejšen del z njim sanst. Ob Ahacijevi cesti se Poženolova zgradba nadaljuje. Pri tovarni za lep na Martinovi cesti je bilo to poletje zgrajeno gospodarsko poslopje. Zidarjevi pisarniški prostori ob Dunajski cesti so dograjeni in poslopje osnaženo. Fasada je kaj okusno izvršena in nekako v sklad dejana s glavnim poslopjem. Ob podaljšani Erjavčevi cesti je odatna nova vila še ometana. Kanalizacijska dela na tej cesti so dovršena; pred glavnim kolodvorom bodo končana ta teden. Most čez Grada-

ščico pred trnovsko cerkvijo, kojega le-sena ograja je deloma že trohena in vsled poškodbe zdaj tudi odlojena, se bo morala iz varnostnih ozirov nadomestiti z železno, kakršno ima spodnji most, ker se pride, kakor skušnja uči, le na ta način vednim popravam v okom. — Zgradba kanala na podaljšani Erjavčevi cesti je dovršena. Na Sv. Petra nasipu si gradi J. Ložar delavnico. — Zgradba nabrežnih zidov v glavni Ljubljanični strugi se je pričela od Franciškansega mostu nizdol ob Sol-skem drevoredu, kjer je bila dozda od-prtina. Na zgornji strani Franciškan-sekga mostu pa se ob desnem bregu betonska dela pri tem zidu nadaljujejo. — Stavbena materijala: opeke, kame-nja, apna in peska je dovolj na razpolo-go, ker se dovažja po vodi iz Podpeči, deloma pa po železnici; primanjkuje pa zidarjev. Razna druga adaptacijska dela po mestu so večinoma že končana. Delalo se bo na stavbiših ob ugodnem suhem vremenu še 2 do 3 tedne.

Sokolstvo.

— Sokol v Laškem. Pišejo nam iz Laškega: Naš Sokol je sklenil s tukajšnim hotelirjem g. Henkejem najemno pogodbo, po kateri dobi za osem let v najem dvorano, nahajajočo se v hotelu Henke. Zadnje čase je prišlo med Henkejem in Sokolom do raznih nesoglasij, ki so vodila društvo do znanih ukrepov. G. Henke je dal sedaj zadostna zagoto-vila, katera omogočujejo društvu, da ukine svoje ukrepe zlasti tudi one, ki se tičejo obiska hotela Henke. — Sokolu želimo, da se tekom osmih let, za kate-ra ima zasigurno zavetišč, krepko razvija na dosedanjih potih v probujo in zaščito našega trga. Zavedni del tr-žanov pa naj upošteva dosedanje zaslu-gue in bodoče naloge Sokola in ga v vsa-kem oziru in vselej poštvalno pod-pira.

Društvene vesti in prireditve.

— Vabilo na občni zbor filatelističnega društva za Slovenijo, ki se bo vršil v soboto, dne 6. novembra točno ob 8. zvečer v hotelu »Union«, soba »v Rožah«. Člani naj se zborovanja pol-noštevilno udeležijo.

— Društvo »Gospodstviški Zvon« ima svojo obdoročno sejo v petek 29. oktobra 1920 ob 5. (17.) uri popoldne v deželnem dvorcu. Zbirališče je v vestibulu dež. dvorca (vseučilišče). Ker je seja izredne važnosti za društvo in vse obmejne Slovence, zato so k tej seji vabljene dame in gos-poda, ki se resnično zanimajo za tužno usodo vseh naših obmejnih Slovencev.

— Strokovna zadruga zidarskih mojstrov v Ljubljani, Slovenije, je imela dne 17. oktobra t. l. v mali dvorani Metnega doma v Ljubljani občni zbor, na katerem so bili soglasno izvoljeni: za načelnika g. Val. Accetto, Trnovski pristan 14; za podnačelnika g. Matko Čurk, Zvonarska ulica 9; za odbornike pa gg.: 1.) Avgust Accetto, Ljubljana; 2.) Jernej Hlebs, Hradečkova vas 32; 3.) Ivan Kožuh, Ladja 9, pri Ljubljani; 4.) Franc Nerad, Gaberje 55, pri Celju; 5.) Ivan Sršen, Domžale 141. Za namestnike gg.: 1.) Andrej Černe, Ljubljana, Sv. Petra cesta; 2.) Drago Korošec, Braslovce; 3.) Fran Marinič, Glince pri Viču 207; 4.) Ivan Ogrin, Ljubljana, Grubarjevo nabrežje; 5.) Franc Živc, Ljubljana, Rimska cesta 17. Za zaupnike posameznih okrajev so pa bili potrjeni, oziroma nanovo izvoljeni sledeči gg.: Za okr. glav. i. s.: 1.) Črnomelj: Fr. Vrinskele, Vinica; 2.) Kamnik: I. Sršen, Domžale; 3.) Kočevje: J. Vavtar, Sodražica 136; 4.) Kranj: I. Bidovec, Huje 5; 5.) Krško: M. Safarič, Radeče pri Zidanem mostu; 6.) Ljubljana: a) M. Burjak, Horjul 74; b) I. Kožuh, Ladja 9; 7.) Litija: J. Vodopivec ml., Zagorje ob Savi; 8.) Novo mesto: M. Hočevar, Trška gora 28; 9. Radovljica: I. Simčič, Jesenice; 10.) Brežice: M. Safarič, Radeče pri Zidanem mostu; 11.) Celje: Fr. Nerad, Gaberje pri Celju; 12.) Ljutomer: Jandi A., Ljutomer 173; 13.) Konjice: Golobranc Fr., Prevat 22; 14.) Maribor: I. Ledinek, Tezen; 15.) Ptuj: Fr. Spes, Maribor, Linhartova ulica 18; 16.) Slovenji Gradec: Drago Korošec, Braslovce; 17.) pol. eksp. Cerkljica: I. Ronč ml., Cerkljica 65; 18.) pol. eksp. Mozirje: D. Korošec, Braslovce; 19.) mesto Ljubljana: Val. Accetto, Trnovski pristan 14; 20.) mesto Celje: kot okr. glav. Celje; 21.) mesto Maribor: kot za okr. glav. Ptuj; 22.) mesto Ptuj: kot za okr. glav. Ptuj. — Za Koroško in Prekmurje se določijo, ko se razmere uredi. — Pisarna se nahaja v Ljubljani, Trnovski pristan št. 14. — Načelnstvo.

Narodna obrana.

— Jugoslovenska Matice« je prejela potom svoje najmlajše podružnice v Koničah rodoljubni dar 632 K 20 v, kateri znesek se je nabral ob priliki poroke gos-poda Mirka Duja, učitelja v Zrečah pri Konjicah z gosp. Pavlo Kramc, trgovčev in posmetkovno hčerjo od ondi. — Ta zbirka je tudi vsled tega izredno važna, ker znači veseli in pomemben začetek domo-ljubnega poleta v onih krajih, koder so se dosedaj duhovito popolnoma klani ali nem-skim barvam. Mlademu paru želimo stišo-čo srečo, Matci pa mnogo takih rado-darnih posnemalcev, kateri se je bodo spominjali vedno in pvsod, zlasti ob vese-lih in svečanostnih prilikah.

— »Jugoslovenske Matice« Glavna podružnica v Ljubljani izda za prihodnje leto 1921 gospodinski koledar v redakciji naše pisatelje »Utrca«, katera je že pred vojno uredila ta koledar, ki je izšel v Tr-sta. Koledar bo gotovo dobrodošel vsem

našim gospodinjam, ker bodo v njem naš-le precej koristnega in potrebnega za hišo in dom; zraven gospodinskega dela bo imel tudi različne leposlovne in druge članke in bo vsled tega dobrodošel tudi ostali naši javnosti.

Turistika in sport.

— Tekme 24. t. m. Nogomet: Pr-venstvene tekme. Atletiki, Celje: S. K. Celje 0 : 2 Herta, Maribor: S. S. K. Ma-ribor 1 : 1, Primorje: Svoboda 2 : 0, Her-mes: Jadran 4 : 0. Vsi rezultati so nepri-čakovani, iznenadila je zlasti zmaga Celja nad Atletiki.

Najnovejša poročila.

LAHOM IN NEMCEM NARAŠČA APETIT.

— Dunaj, 26. oktobra. »Neue Freie Presse« poroča iz Rima: Rimski politični krogi zagotavljajo, da so se Jugosloveni umaknili iz Koroške samo na pritisk Italije in da bo tudi jeseniško vprašanje rešeno na občno zadgovolnost Avstrije in Italije. Isti rimski politični krogi menijo, da Jesenice po izgubi plebiscita na Koroškem ne more-jo več ostati v jugosloven. rokah. To po-ročilo je smatralo za pobožno željo italijan-skih nacionalistov in njih nemških bratcev, nikakor pa ne za resno zahtevo odgovornih krogov. Vprašanje pripadnosti Jesenic in gorenskega kota sploh ni nobeno odprto vprašanje, nego že davno in definitivno rešena stvar. Kaka diplomatska pogajanja o eventualnih takih nepravilnih tujih aspiracijah po tem ozemlju, ki bi značila enostransko nasilje, so že v naprej izklju-čena. Prepričani smo, da naša vlada ve, kaj ima storiti. Če Italijani mislijo, da bodo Jesenice pridobili tako zvitlčno, kakor so pomagali Avstriji pri sepleparitvi Koroške, es motilo. V tem slučaju naj računajo na naš složen odpor z oboroženo silo! Ured-štvo).

ČEŠKOSLOVAŠKI PARLAMENT.

— d Praga, 26. oktobra. Zbornica je imela danes po poletnih počitnicah zopet sejo. Ministrski predsednik dr. Černy je prebral vladno izjavo, v kateri je ponovil izvajanja, podana v stalnem odseku. Zbor-nica je sklenila, da se na prvi novembarski

— Ženski rokomet. Ilirija A (rdeči): Ilir-ija B (zeleni) 8 : 1, polčas 5 : 0, kod 5 : 11. Živahno in lepo igro je mnogobro-jna publika živahno odobrvala.

— Lahka atletika. Novo v programu je bilo za Ljubljano sodelovanje damske sek-cije S. K. Ilirije. Tekmovali so poleg Ilirije Sparta, Jadran in Primorje. Rezultati: 100 metrov: 1. Lenassi 12,2. 2. Beneš; 400 m: 1. Vidmajer 61,8. 2. Čuk (Jadran); stafeta 4krat 100 m: 1. Ilirija 51,2. 2. Sparta. 3. Primorje. 60 m dame: 1. Bambičeva 9,8. 2. Blečeva, 3. Petričeva II., damska stafeta 4krat 60 m: tekmovala so 3 skupine Ilirije; včenje vrvi: Ilirija zmaga proti Primor-ju, dame: rdeča skupina podleže zeleni.

ČEŠKOSLOVAŠKI PRORACUN.

— d Praga, 26. oktobra. Proracun za leto 1921 vsebuje 14.104.374.650 vseh iz-datkov; od teh je 9.172.265.936 rednih in 4.932.108.714 izrednih izdatkov. Prejemki znašajo 14.107.979.550, rednih 12.057.436.370 in izredni 2.050.543.180. Investicijski pro-gram zahteva 3.052.600.000 kron.

BOROEVIČEV POGREB NA DUNAJU.

— Dunaj, 26. oktobra. (DKU). Danes popoldne je bil ob najmnogobrojnejši ude-ležbi najširših krogov pogreb maršala Bo-roeviča na centralnem pokopališču. Po-greba so se udeležili vsi veliki generali, ki bivaljo na Dunaju, med njimi Kroatin in Kövesz in na stotine oficirjev. Vsi v habs-burških uniformah. Aristokracija je bila zbrana polnoštevilno, na čelu ji grof Czer-nin. Vees pogreb je imel značaj habsburške demonstracije.

ANGLEŠKA VLADA NE ZAPLENI NEM-SKO IMOVINO.

— d Berlín, 26. oktobra. Angleška vla-da izjavlja v notih da, ako Nemčija ne bi izpolnila svojih obveznosti po odstavku 8 mlrovnne pogodbe, ne namerava upora-bit svoje pravice do zaplembe imovine nemških državljanov.

Gospodarske vesti.

Gospodarska komisija za stvar-no demobilizacijo proda drobilec za gramoz, ki se sedaj nahaja na Javor-niku. Interesente naj javijo svoje po-nudbe Gospodarski komisiji v Ljub-ljano, Sodna ulica št. 1.

— g Prodaja južne železnice. »Na-rodna Politika« javlja iz Beograda: Semkaj je došlo odposlanstvo franco-skih finančnikov, delničarjev južne že-leznice. Načeloma so pristali na prodajo južne železnice. Nadaljna pogajanja v tem oziru se vrše meseca novembra v Parizu. —

— g Gremil trgovcev v Ljubljani opozarja svoje člane na odločbo št. 394, s katero se podaljšuje rok prošnjam za uvoz takega blaga, pre-povedanega za uvoz, ki je bilo naro-čano do 14. novembra 1920. se bodo razglas ministrstva za prehrano in obnovo dežel, s katerim se urejuje trgovina s saharinom. Oba razglosa se nahajata v Uradnem listu deželne vlade za Slovenijo št. 123.

— g Skupilo taks in kolkov. Beo-grad, 24. oktobra. Po poročilih, ki jih je dobilo generalno ravnateljstvo po-srednjih davkov, znašajo skupni dohod-ki od pristojbinskih taks in prodaje kolkov v vsej kraljevini za mesec sep-tember 9.325.840 dinarjev in 87 par. Me-seca avgusta so ti dohodki znašali 8.337.734 dinarjev. Meseca septembra so bili torej dohodki skoro za en mil-jon dinarjev večji kakor meseca av-gusta. Od 1. junija do konca septembra znašajo dohodki taks 31.873.410 dinar-jev, to je trikrat več, kakor leta 1919 za isto dobo. Vsota pristojbinskih do-hodkov je večja, kakor pa je bilo to predvideno v letošnjem proračunu.

— g Angleški kredit za obnovo Av-strije in Poljske. Iz Londona poročajo: Državni tajnik Chamberlain je izjavil v spodnji zbornici, da je vlada odobri-la 10 milijonov funtov kot kredit za ob-novo Avstrije in Poljske. Od tega je potrošenih 5 milijonov, sedaj se vrše pogovori, kako se razdeli ostala svota.

BORZE.

— d Zagreb, 26. oktobra. Devize: Berlin (vezano) 182—188, Italija (veza-no) 510—512, Newyork (vezano) 132 do 133, Pariz (vezano) 830—835, Pra-ga 16150—162, Švica (vezano) 2000 do 2010, Dunaj (vezano) 3150—3225. Va-lute: ameriški dolarji 128—129, avstrijs-ke krone 35—36, bolgarski levi 130—0, carski rublji 110—120, češkoslovaške krone 165—0, francoski franki 860 do 870, napoleonondori 442—450, nemške marke 190—194, romunski lei 212 do 222, italijanske lire 505—510.

— d Praga, 26. oktobra. Devize: Beograd 218, Zagreb 61,75, Dunaj 19,624. Valute: Dinarji 246, avstrijske krone 19,624.

— d Dunaj, 26. oktobra. (CTU) Devize: Amsterdam 11.800, Berlin 614,50, Carls 6550, Kristljani 5550, Kodani 5600, Stockholm 7650, Valute: Nemške marke 609,50, romunski lei 690, bolgarski levi 500, švicarski franki 6525, francoski franki 2600, italijanske lire 1510, an-gleški funti 1350, ameriški dolarji 395, carski rublji 300. Kurzi v prestem prometu: Zagreb 301—321, Budimpešta, plačila v nakazilih poštne hranilnice in v žigovnih kronah 93—104, madžarske žigosane krone 94—110, Praga 494—518, Varšava in Krakov v poljskih mar-kah 118—140, češkoslovaške krone 5000aki 492—516, manjši bankovci 492—516, novi dinarji 1225—1275.

Raznoterosti.

• Proti nekaterim zdravnikom, na če-lu jim profesor Wagner-Jauregg, se vrši na Dunaju razprava, ker so v času vojne mučili vojake z električnim zdravljenjem na strašen način. Priče izpovedujejo o groznih mukah, ki so jih morali pretrpeti vojaki. Neki Leopold Jelinek je bil trpin-čen na posebno hud način. Dvakrat je spu-stil vanj zdravnik električni tok, predno pa se je to zgodilo, mu je postrežnik obelkel prsilno sukno in mu zamašil usta, da ni mogel kričati. Tok je imel moč 250 voltov. Ivan Mantuh je izpovedal: Skoraj vsak dan so bili nekateri izpostavljeni električ-nemu zdravljenju na delikatnih organih. Njihovo kričanje se je čulo do kavalieri-ske vojašnice. Četrti dan, ko sem bil po-zvan pod orožje, me je vrgla božljast, ko sem se prebudil, sem našel na svojih prstih tri krvave pjavke. Neki tovariš mi je pravil, da je za zdravnik pretepal, ko se je v božljasti onesvestil. Tako se je godilo tu-di z drugimi božljastimi vojaki. Ves Du-naj z živahnim zanimanjem sledi temu procesu.

• Umor v sodišču. »Korrespon-denz Herzog« javlja iz Inomosta: Dne 23. oktobra se je dogodil pred tukajš-nim okrajnim sodiščem krvav zločin. 55letni bivši delavec Kerschbaumer se je zagovarjal pred sodiščem, ker je oklofotal ženo. Ko je žena opisovala njegovo dejanje, jo je Kerschbaumer zmerjal tako, da ga je obsodil sodnik na 24 ur zapora. Nato je potegnil Kerschbaumer nož in se vrgel na ženo ter jo štirikrat zabodel, da se je zgrudi-la na tla. Nato je skočil Kerschbaumer k sodnikovi mizi in zabodel sodnika dvakrat v hrbet. Tudi funkcionarja dr-žavnega pravdnštva je enkrat sunil s nožem v zadnji del glave. Med splošno zmešnjavo se je morilec posrečilo po-begniti. Tri težko ranjene žrtve so pre-peljali v kirurško kliniko, kjer je že na podlegla ranam. Poškodbe funkcionar-jev pri sodišču so težke, niso pa smrtonovarne. Čez pol ure je morilec sam prišel v jetnišnico. —

Darila.

»Jugoslovensko Matice« g. dr. T. To-lazzi, sod. poroč. Skopje 200 K v počas-čene spomina umrle sestrici g. Marjete Tratnikove, g. Zupan, asist. j. z. v Trbov-ljah 145 K, zbirko vesele družbe za »Grabmo« z geslom: »Manj strašna noč je v črni zemlji krill, kot so pod svetlim solncem sužnji dnevi in rodina Ivan Ogo-relec 100 K, mesto cvetja na krsto prijate-lju g. Miha Verovšku. Skupno 445 K.

Za »Ciril-Methodovo družbo« gđ. Mar-ta Savnik 40 K, mesto cvetja na krsto pre-minelega g. Karla Vencalza in gospa Fanl Ooli 80 K, mesto venca na krsto gospe Marje Kocuvan, trgovke v Ljutomeru. Skupno 120 K.

Srčna hvala! Pri izkazu daril v št. 238. z dne 17. t. m. je pomotoma izostalo darilo za: »Ju-goslovensko Matice«, g. Bergant 20 K, zbirka ob priliki srebrne poroke g. Fran-a in Poldi Bergant. — Upravištvo »Slov. Naroda«.

Poizvedba.

Izgubljena je bila večja svota denarja 25. oktobra pri večernem vlaku do par postaj od Zidanega mosta. Najditej naj denar izroči proti nagradi v upravi „Slov. Narod“.

Dotična, ki je 26. zamenjala prt pri Jenkottu, se pozivlja, da ga vrne Kolizej 51, ker je od par oseb videzno dobro poznana in se ob prvem snidenju odda policiji.

Zagatenje. Medical Mirror, odlični ameriški strokovni časopis, poroča, da se grenčica „Franz-Josef“ obnaša vedno dobro.

Glavni urednik:
Rasto Pustoslavšek.
Odgovorni urednik:
Božidar Vodeb.

Poslano.*

Kako posluje urad zoper verižnike in naviljale cen!

Nakupovalcem tukajšnje klavne zadruge je urad zoper verižnike in naviljale cen v Zidanem mostu zaplenil večje število volov, nakupljenih po Sloveniji in namenjenih za ljubljanski trg, z utemeljitvijo, da je zadruge vole predrago plačala in s tem navijala cene. Ker niso določene nikake maksimalne cene za živino, nas je ta zaplenitev zelo presenetila, posebno še, ker po glavnih tržiščih cele Slovenije vsled dovoljenega izvoza govejega mesa na Dunaj za prama vole splošno plačujejo višje cene. V prvi vrsti je Maribor centrala za ta izvoz, a tukajšnjim tvrdkam so puščene popolnoma svobodne roke. Kupujejo po slovenskih trgih in nihče jim ne zapleni volov. Čeprav so jih pogosto dražje plačali kot so bili plačani omenjeni voli klavne zadru-

* Za vsebino tega spisa je uredništvo odgovorno, kolikor določa zakon.

ge. Vrhutemu ta živina ni bila namenjena za izvoz, temveč za vsakdanjo potrebo ljubljanskega trga. Urad zoper verižnike in naviljale cen je, kakor se nam je sporočalo, to zaplenitev utemeljil z razlogom, da je zadruge kupila te vole za izvoz na Dunaj, kamor bi poslala samo meso, kosti bi pa prodala na ljubljanskem trgu ubogemu konzumentu. Človek bi mislil, da je v naših uradih, in to še posebno pri policijskih uradih, naiti več razsodnosti, kaj li da bi se iz kakih babjih čenčarij celo izvajale konsekvence. Urad zoper verižnike in naviljale cen naj se vsaj prepriča, da se voli izvažajo v četrtih, da je vsaka pošiljatev pregledana in da je naravnost otročja trditve, da se izvažajo s kosti porezano meso na Dunaj, česar bi naitrže Dunajčani niti ne hoteli sprejeti. Istotako naj ta urad dokaže, kateri od ljubljanskih mesarjev prodaja kosti namesto mesa. Zadruge z veliko požrtvovalnostjo vzdržuje svojo stoinico, kjer prodaja goveje meso po 18 in 17 K za kilogram! Ogronomni naval občinstva pričča, da se oddaja dobro blago. Prodaja se sicer tu in tam glave, toda po 10 K za kilogram! O kakem sistematičnem prodajanju oziroma dokladanju preobilih kosti h govejemu mesu pa vsaj na ljubljanskem trgu ne more biti govora. Želim le, da urad zoper verižnike in naviljale cen stvar uradno dožene. Upravičeno smemo zahtevati, da se nam z raznimi prenatragljenimi policijskimi odredbami, na naj si bo od katerega urada hoče, ne ovira naš promet in ne dela občutne škode. Zadruge je trdno odločena, da bo za vsa takonapravljena škoda zahtevala tudi povračilo od prizadetih faktorjev. Nakupovalna in razpečevalna zadruge za klavno živino r. z. z. o. z. v Ljubljani.

Predsednik: Jakob Jesih.

Poslano.*

VEČ SVETLOBE.

Podpisana družba je poslala vsem časopisom „Poslano“, v katerem zavrača obdolžitve ministra Jovanovića kot neosnovane. Dejstva sama pa smo nameravali navesti še le pred komisijo. Ker se pa po časopisih ponavljajo napadi in širijo gorostasne govorice, hočemo ves dejanski stan, ki ga bo lahko tudi komisija ugotovila, že sedaj podati javnosti.

Da bode javnost o namenu družbe informirana, naglašamo, da je bila družba ustanovljena po sklepu ankete dne 28. in 29. avg. 1919, ki so se je pod predstvom dož vlade udeležili vsi oddelki deželne vlade, vsi centralni oblastvom neposredno podrejeni oddelki, general Majster, zastopstva koroških narodnih svetov, nadalje zastopniki vseh političnih strank in večjih gospodarskih organizacij. Družba je bila zasnovana kot nadstrankarska organizacija z denarno udeležbo Gospodarske zveze in „Balkanac“ z določilom, da preskrbuje velikišino ozemlje na Koroškem z živili ter vsemi drugimi potrebščinami in da poskrbi za vnovčevanje pridelkov, ki jih prebivalstvo glasovalnega pasa A ni moglo oddati v Celovec, ki je bil do tlej njegovo tržišče in oddajališče. Da po svoji možnosti družba ustreže temu svojemu namenu, je morala najslabše pridelke kupovati po vsakih cenah ter jih oddajati pod nabavno ceno na drugih tržiščih.

Tako n. pr. je oddajala spomladaj krompir, ki je preostan na Koroškem, po 1 K za kg, dočim ga je morala sama ob istem času plačevati na Koroškem po K 350 za kg.

Družba je v coni A razdala živila za velikanke svote brez takojšnjega plačila in riskirala svoje kapitalije tako, da je imela po plebiscitu še do 7 milijonov terjatev, katere so po zasedbi teritorija po Avstriji postale pražiljive. V coni B in ostalem teritoriju Avstrije nima družba niti vinarja terjatev.

Družba je dobivala od julija 1920 dalje žito in mlevske izdelke za aprovi-

* Za vsebino tega spisa je uredništvo odgovorno, kolikor določa zakon.

zicijo Koroške od Zitnega zavoda in je to blago razdeljevala po svojih podružnicah v Sinčivasi in Podgori, to pa le po nakazilih okrajnega glavarstva v Velikovu in Borovljah. Prosto se to blago ni oddajalo, to jasno dokazuje primerjava sprejetih nakaznic z našimi knjigami.

Med starimi zalogami moke in drugih mlevskih izdelkov, ki jih je prevzela družba v skladiščih na Koroškem v juliju 1920, je bilo tudi približno 7 vagonov pokvarjene moke, katere družba ni mogla in smela razpečevati v coni A. Da je bila ta moka dejanski za človeško vporabo neuporabna, je bilo že v juliju 1920 uradno ugotovljeno.

V času, ko je bil blagovni promet med coni A in B vsled sklepa med pleb. kom., kateremu je pritril tudi naš delegat, že popolnoma prost, je okrajno glavarstvo sporazumno s predsedstvom deželne vlade z dopisom z dne 6. septembra 1920 podružnicam dovolilo, da se sme ta slaba moka prodati v coni B kot krmena moka za živino.

Kar tiče specijelno dopustnosti prevoza blaga iz pasa A v B ugotavljamo, da je jugoslovanska sekcija plebiscitne komisije v Celovcu z razpisom z dne 26. avgusta 1920, št. 272, obvestila okrajno glavarstvo Borovlje in Velikovec, da carinski organi na demarkacijski črti ne vrše več pregleda in da sme radi tega prebivalstvo v coni A in B in obratno izvažati in uvažati, kar hoče in kolikor hoče.

Na podlagi omenjenih dovoljenj je podružnica v Sinčivasi približno 6 vagonov te slabe moke, podružnica v Podgori pa 8044 kg popolnoma pokvarjene korne moke prodala proti kompenzaciji v blagu v Celovec. Ker se je dobilo nekatero blago v Celovcu povprečno za 30% ceneje kot v Jugoslaviji, smo le ustregli prebivalstvu coni A in mogli tudi konkurirati z avstrijsko propagando.

S tem izvozom pokvarjenega blaga, ki zanj pri nas ni bilo odjemalcev, nismo oškodovali domačih konzumentov, za koje je bilo vedno več kot v zadostni meri poskrbljeno z živili, nasprotno smo mogli samo koristiti naši plebiscitni propagandi, ker smo v zameno dobili blago (sol, usnje, čevlje, vžigali-

ce, manufakturo i. t. d.) razprodajali pod dnevnimi cenami.

Vse razširjene obdolžitve so tedaj do cela neosnovane in ne odgovarjajo dejstvom, kar bode z gotovostjo podala uradna preiskava.

Minister Jovanović pa navaja v svoji evadbi, da se je izpeljalo dnevno 100.000 kg deloma na avtomobilih, deloma na vozovih v cono B.

Ne oporekamo pa možnosti, da so zasebni trgovci in drugi posamezni prebivalci cone A, poslužujoč se odprave demarkacijske črte in carinske kontrole, izvozili morda večje množine tudi zdrave moke v cono B, za katere dejanja pa družba ne more biti odgovorna, ker jih niti ona, niti politična oblastva niso mogli preprečiti.

Ne glede na to, pa je bil itak ob istem času glasom razpisa ministrstva financ izvoz pšenice in pšenične moke v okviru kontingenta 15.000 vagonov v inozemstvo, tedaj tudi v Avstrijo proti plačilu carine in zagotavljanja zdrave valute. Da so se te dovolitve posluževali ne samo banatski izvozniki, temveč tudi nemški veletržci, dokazuje dejstvo, da so imeli Nemci še pred odpravo demarkacijske črte in carinske kontrole nakupičene v propagandne svrhe v coni B tik demarkacijske črte, velike množine moke.

Končno še omenjamo, ker se je v časopisih trdilo, da so bile te kupčije sklenjene s sodelovanjem nekaterih članov plebiscitne komisije, da je bil ravatelj družbe član naše delegacije in je takoj po imenovanju odločil vodstvo družbe. Ker je jasno, da je bilo pri teh enostavnih, od vlade dovoljenih kupčijah, njegovo, kakor tudi drugih članov sodelovanje popolnoma odveč, je zgorajšnje podtikanje nezaslišano, neodustljivo pa tembolj, ker se ne imenujejo člani imenoma in se jim ne nudi prilika za tožbo.

Sicer se pa čudimo, da minister Jovanović ni polkalil dotične člane na odgovornost, ko je imel za to pravico in celo dolžnost.

Iz teh podatkov javnost lahko sodi, v koliko je družba pripomogla pri prehranjevanju cone B in kje tiči vzrok slabega izida plebiscita.

Koroška gospodarska družba z o. z. LJUBLJANA.

Trgovino dobro idočo, na prometu kraj, vzajem v najem event. kupim, ponudbe pod „November 1920“ na Pošto ležeče Šostanj. 7937

Trstje za strope izdeluje in prodaja na debelo in drobno m² po K 4-80 pri večjih naročilih znaten popust **Steiner Anton**, Ljubljana, Jeranova ulica 13, Trnovo. 4256

Hiša z velikim vrtom v glavni ulici mesta Vršac (40 tisoč prebivalstva) pripravno zlasti za žitno ali vinski trgovino, prodaja izgnana dvodva za zelo nizko ceno. Poizve se v uprav. Slov. Naroda. 8109

Lena, zdrava, 6 let stara, polnohkrvna kobilica, sposobna za ježo in voženje, se z vozom (kočijo) in opremo vred ceno prodaja. Povprašati na D. Bižal, Drav. Artil. puk, Ljubljana. 8106

Lepa, nova spalna in kuhinjska oprema, kompletna, dalje otroška posteljica, šikalni stroj itd. se prodaja. Več pove **Hin-Sevar**, Ljubljana, Stari trg 34. 8108

Remington pisalni stroji se dobijo najceneje in zahtevajte ponudbe od K. A. Kregar, Ljubljana, Sv. Petra cesta 21-23. 7712

Proda se: pianino, nov damski moderni plašč in pisalna miza. Križevniška ul. št. 6, dvorišče. 8112

Krompir prvovrsten, zdrav, debel in trpežen izvir jugoslovanskih najboljših kratev, oddaja družba „Jadrana“ v Ljubljani Dunajska cesta št. 9, vsak dan v množinah od 200 kg dalje po K 1-90 kg, vreče se morajo za nanolitve prinesiti s seboj. Pri večjem odjemu, celih vagonov, cena po dogovoru. 8128

Prodajo se uhani za naredne noše in blago za ženski plašč. Naslov pove upravnistvo Slov. Naroda. 8117

Išče se deklica k malemu otroku samo za popoldne. Vpraša se: g. Kadunc, Sp. Siska, Železniška ul. 223. 8089

Francoz išče elegantno sobo s hrano Ponudbe pod „Francoz 8078“ na upravnistvo Slov. Naroda. 8078

Prodajo se rezljane starinske omare. Naslov pove upravnistvo Sloven. Naroda. 8073

Akademik filozof bi instruiral za hrano ali stanovanje eventualno za plačilo. Naslov pove upravnistvo Slov. Naroda. 8076

Pisalni stroj „Hammond“ malo rabljen, se ceno prodaja. Naslov pove upravnistvo Slovenskega Naroda. 7927

Cvetlična in razna druga semena kupuje Josip Urbanč, trgovina s semeni, Ljubljana, Miklošičeva cesta št. 8. 7913

Čisto svinjsko mast, doma topljeno, razpošilja in sprejema ponudbe od 50 kg naprej po najnižji dnevni ceni trdka **Janko Popović**, Ljubljana. 5931

Korespondenta in knjigovodjo zmožnega ameriškega knjigovodstva, išče velika družba. Železninarji imajo prednost. Ponudbe na poštni predal 29, Ljubljana I. 8058

Kupim na Koroškem: žago, mlin, vilo, posestvo če je tudi v hribih, kupim tudi parno lokomobilno in polnojarmenico (Vollgatter). Ponudbe z natančnim popisom in ceno na Andrej Marinc, pošta Gomilsko pri Celju. 8005

Proda se črna skoraj nova zimska močna suknja. Kje, pove upravnistvo Slov. Naroda. 8104

Gospodična, večša vseh pisarniških del, in strojepljiva, z nekaj prakse, išče službe. Ponudbe pod šifro: „Tako 8105“ na uprav. Slov. Naroda.

Iščem nesoila K 60.000 — proti 5/2 0/0 obrestim takoj. Ponudbe pod „Prvo mesto 8107“ na upravnistvo Slovenskega Naroda. 8107

Mehlovarno ali nemeblovarno stanovanje s kuhinjo se išče za distingvirano rano zakonca proti visoki najemini. Ponudbe pod šifro „Zakonta 7904“ na upravnistvo Slovenskega Naroda. 7904

Preizkušen strojnič za lokomobil 15 konjskih sil se takoj sprejme pri gradbenem podjetju G. Tönnies, družba z o. z., Ljubljana. 8111

Špansko vino kupim. Vzorec in ceno je predložiti v pisarni hotela „Slon“ Ljubljana. 8114

Gospodična učiteljica (vzgojiteljica) ki bi podučevala za II. realno deklško gimnazijo, ako mogoče zmožna tudi klavirja, se sprejme za Ljubljano. Vse drugo ustmeno. Ponudbe na A. Buter, Ljubljana, Dunajska cesta št. 6, II. nadst. 8110

Službo išče vrtniški in vjetnik iz Ruskega, več slovenskega, ruskega in nemškega jezika v govoru in pisavo kakor citirice, ima sodniško pisarniško orakso. Ponudbe pod „Skromne zahteve 8116“ na upravo Slov. Naroda. 8116

Modistka **Ana Škufca - Pogačnik** **Florijanska ul. 28, I. nsd.** se pripravlja cenj. damam. Sprejemam vsa v to stroko spadajoča dela po najnižjih cenah. 8070

Nova hiša se prodaja v Mariboru, Smetanova cesta št. 50, dvonadstropna, vsebuje 11 stanovanj, 11 kuhinj, 11 drvarnic na zračni, solnični legi. Več se izve pri Anton Vrabi, pošta Križevci pri Ljutomeru. 8101

Preskrbim dve sobi, tudi nemeblovarni v sredini mesta, prost vhod bolj- vati šemu gospodu ali družini brez otrok kdor mi posodi proti jamčenju nekaj tisoč. Ponudbe pod „Mesto 8413“ na upravo Slov. Naroda. 8113

Prodaj večja množina novih so- vaki meri. Več pove **Karel Faval**, Sp. Siska 150. 8100

Proda se za 100 hl. praznih vin- skih in alkoholnih, dobro ohranjenih, takoj rabnih, hrastovih sedov. Vprašati je pri Rudolfu Kokelj, Ljubljana, Prešernova ulica 54/I. 8016

Plahte stare in nove, se kupijo. Poizve se: Jeranova ulica št. 13, (Trnovo). 8046

Karbidne svetilke namizne viseče in za kolesarje, karbid in gorivce priporoča **IGN. VOK, Ljubljana, Sodna ulica 7.**

Po zelo znižani ceni nova dvokelesna, plašč, zračnice, sival, stroji in vsakovrstni deli, karbidne svetilke, gorilci itd. Sprejemajo se v popravilo **dvookeles in razni stroji pri BATJELU**, Ljubljana Stari trg 28. 7823

Proda se radi selitve dobro idoča gostilna s trg o vino z mešanim blagom v neposredni bližini premoškopu trboveljske družbe blizu Kočevja. Hiša ima velike prostore, čedna stanovanja, kleti, ledenico, verando, kegljišče in lepe hleve. Okoli hiše je lep senčnat vrt - zraven obširen sadnj. vrt, k hiši spada 40 orolov zemlje - gozd, polja in travniki. Več se izve pri Hans Kresse, trgovec v Kočevju. 7779

Gostilna pri „Belem Kranjcu“ v Florijanski ulici se radi generalnega popravila prenočišče in hiše **sploh zapre.**

Začel se bode obrat po popolnoma zboljšanem načinu in v lastni režiji. Potreba bode izredno poceni in prvovrstna. Otvoritev se objavi v časopisih. Priporoča se vnaprej **A. Kajfož.**

Prodaj 200 desetkronskih zlatnikov, 10 kg srebrnih kron, vsak dan popoldne. M. Lečnik, Ljubljana, Vodmat 62. 8103

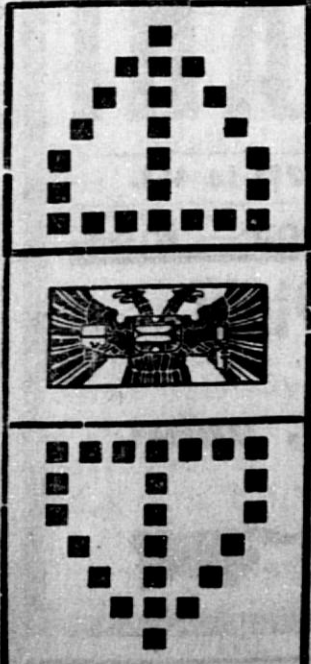
Na prodaj trgovinska oprema. Poizve se v posredovalnici Novotny, Dunajska c. 14. 8022

Klavirji na obroke in na posodo pianini, harmoniji, violine in vse orodje za godbo. Strune na drobno in debelo **Alfonz Brennik**, bivši učitelj Glasb. Matice Kongresar trg št. 15. (pri nunski cerkvi). 2587

Iščem prodajalko ki je tudi večja knjigovodstva. Hrana in stanovanje v hiši, plača po dogovoru. Reflektantije naj se obrnejo s potrebnimi izpričevanji na trdiko **M. Berdaja**, trgovina s specerijskim blagom in semenjem, v Mariboru.

Strešno lepenko parketne desice, trstje za štukaturo dobavlja takoj v vsaki množini **Jos. Puh, Ljubljana, Graška ul. 22. Telefon 513.**

Zahvala. Ker nam ni mogoče se vsakemu posebej zahvaliti za veliko požrtvovalno pomoč in za izraženo sočutje povodom požara dne 21. t. m., se tem potom najiskrenejše zahvaljujemo. Posebej se zahvaljujemo še gasilnim društvoma iz Rajhenburga in Vidma, kakor tudi orožništvu. Rajhenburg, 24. okt. 1920. Obitelj inž. E. Krick

**Kuverte in pisemski papir s firmo kakor tudi vsako-
:: vrsne druge tiskovine ::
izvirne točno
„Narodna tiskarna“.**

OTVORITEV TRGOVINE.

Cenjenim odjemalcem vljudo naznanjamo, da smo zopet otvorili svojo dobro znano manufakturno trgovino z manufakturnim blagom v popolnoma prenovljenem lokalu. Za bližajočo se zimsko sezijo priporočamo vsakovrstne novosti, katere so ravno došle iz inozemstva, osobito razno volneno in sukneno blago za dame in gospode, dalje perline barhente, flanele, cefije, šifone, potrebščine za krojače, šivilje, tapetnike i. t. d. Zagotavljajoč prijazno in solidno postrežbo se priporočamo

A. & E. SKABERNE

veletrgovina z manufakturnim blagom, Ljubljana, Mestni trg 10.

Oves ima ceno naprodaj
Sever & Komp. Ljubljana, Wolf-
ova ulica 12. 7997

G. F. Jurásek
uglaševalec glasovirjev in trgo-
vec z glasbili
Ljubljana, Wolfova ul. 12

Klobuke velurje in iz
klobučevine prebarva takoj v
vseh modernih niansah ravnotako vse
druge predmete. 6086

Tovarna Jos. Reich, Ljubljana.
izjem za takoj,
trgovino ali gostilno
v mestu ali na deželi. Ponudbe pod
"Koroški begunec 8080" na upravnishvo
Slov. Naroda. 8080

6000 K nagrade
dobi kdor preskripi mirni stranki 3 oseb
stanovanje 1-3 sob s kuhinjo in pri-
ključniki za takoj ali pozneje. Ponudbe
pod "Mira stranka 8069" na upravnishvo
Slov. Naroda. 8069

Koroška Slovenka,
ki je dovršila trgovski tečaj, išče pri-
merne službe, lahko tudi pri kakem
trgovskem podjetju. Naslov pove
upravnishvo Slov. Naroda. 8052

Proda se dobro uvedena, nanovo
opremljena manufakturna trgovina
z inventarjem vred v središču mesta
Ljubljane. Naslov pove upravnishvo
Slov. Naroda. 8048

Med
trčan, ajdov, la, ca 200 kg se proda.
Cena 60 K za kg. Anton Polič, čebelar.
Rožnati p. Semič, Dolenjska. 8090

Kupi se
lepa srednjevelika kredenca, pisalna
miza, miza in 6 stolov k mizi, srednje
velika blagajna, 20-25 m preproge
(Laufteppich), 4 preproge k posteljam.
Naslov pove upravnishvo Slov. Naroda.
8093

Cajno pecivo
(kekici)
najboljše vrste se dobi na debelo pri
Fr. Bačnar, specialna pekarija, Moste
pri Ljubljani. 7808

Popolnoma suha
bukova drva
vsako množino se dobavajo. Drva se
dostavijo na dom tudi pri naročilu va-
gonske množine. Ahacijeva cesta 10,
tramvajski postaja: Sv. Petra cerkev.
7982

Prevzel sem zastopstvo prvo-
vrstnih tvornic:
nadm. elektrotehnični mate-
rijal, betonsko železo, razli-
čen železni material in mo-
torje. Zahtevajte ponudbe

Gjorgje Grujić
Beograd, Miletića ul. 15.

Kovčegov
in torbic
železnih in tržnih nudi
"VULKAN"
prva jugoslovanska tvornica
kovčegov, torbic in kožnate
robo. 8009

Zagreb, Radnički Dol št. 40 a
Na zahtevo drage volje se po-
šljejo vzorci v pošt. paketih.

Sprejme se: KNJIGOVODJA zmožen bilan-
ce, kakor tudi **KONTORISTINJA**.
Reflektira se samo na prvovrstne moči z večletno prakso, večji
slovenskega in nemškega jezika. — Z znanjem srbohrvaščine ima-
jo prednost. — Ponudbe z navedbo dosedanjega službovanja in
zahtevo plače je vposlati na upravn. lista pod "Prilnost in zmožnost/8014"

PRISTNE KRANJSKE KLOBASE
zopet razpošilja v vsaki množini starorenomirana trdka

M. URBAS - LJUBLJANA
Slomškova ulica št. 13.

- Šivalni stroji dospeli -
za obrtno in redbinsko rabo v vseh opre-
mah. Istotam se
dobi vse posamezne dele, igle in olje, potrebščine za šivilje, kro-
jače in čevljarje.

Josip Petelinc, Ljubljana, Sv. Petra nas. 7.

Amerikanski sladkor
v večjih množinah odda
M. Berdajs, veletrgovina Maribor.

Privredna štedionica
d. d. Filijal St. Kanjiza (Bačka)
otpočela je svoj rad, te naročito preporučuje svoje žitarske
oddelke, za nabavku svakovrstnih zemaljskih proizvodov. Obav-
lja vse vrste bankarsko-štedioniških poslova itd.

"ALKO"
veletrgovina žganja družba z o. z.
LJUBLJANA, Kolizej. - Telefon int. št. 535.

Naznanjamo našim cenj odjemalcem, da je došlo novo blago
in smo cene kljub novi trošarini tako nizko računali, da smo
v stanu postreči našim odjemalcem najceneje z dobrim blagom.

SOL
lepa bela morska. Dobi se vsaka množina pri
L. Grünfeld, Ljubljana
Prisojna ulica št. 1.

Važno!
Gospod Ivan Zibilić, veleposesnik in veletrgovec v Aleksandriji —
Egiptu naznanja vsem cenj. jugoslov. trgovcem, industrijalnim pod-
jetnikom ter izvoznim in uvoznim družbam vljudo, da je priprav-
ljen dati najkulantnejše in najzanesljivejše vsakovrstne informacije
in podatke osobito glede izvoza in uvoza z Egiptom in to vsaj za
toliko časa, dokler ne bodo urejena poslovanja z jugoslovanskim
konzulatom odnosno trgovskimi zbornicami. Gospod Zibilić je ro-
dom Dalmatinec, goreč jugoslovanski rodoljub, kateri uživa osobito v
evropskih kolonijah kot predsednik jugoslovanskih društev itd. v
Aleksandriji najvišje čislanje in priznanje, kajti ta mož biva v tej
tujini že nad 50 let. — Vsa tozadevna pojasnila daje tukajšnja
trgovina z manufakturno na debelo, Turjaški trg št. 1, pisarna
Židovska ulica številka 1, L. nadstropje. 7135

Važno!

Charles Princ

Francoski

lukusni avto

I. Sandrin,
Ljubljana
Velika zaloga
vsakovrstnega usnja, kož, podplatov, gonil-
nikov, jermenov in boksa
na debelo.
Mestni trg 6.

CELESTAS
Jugoslovansko odpremniško dion.društvo.
Telefon 6-45 ZAGREB Jlica br. 82.
Podružnice: ZEMUN, SARAJEVO, MARIBOR, WIEN, L.Gonzagag. 16.
Jspostava: PRAG, Dlouhá tr. 41.
prima
sve zbirne i vagonске pošiljke na otpremu iz Njem. Austrije,
Čehoslovačke sa vlastitim pratiocima.
Čarlesko posredovanje. Stručno ocarizenje.
Bavi se isključivo transportnim i odpremničkim po-
slovima. Posebni odio za ispitivanje tovarnih listova.

Narodna banka d. d. u Zagrebu.
VI. Emisija. Zagreb, mjeseca oktobra 1920
Povišenje glavnice od K 50,000.000— na K 100,000.000—
Poziv na subskripciju
125.000 komada dionica, glasećih na donosioca po K 400—
naslovne vrijednosti u ukupnom iznosu od K 50,000.000—
P. n.
Na temelju svojedobnog ovlaštenja izvanredne glavne skupštine, a zbog izvanred-
nog razgrajenja poslova banke, te sveopće potrebe za daljnjim kapitalima, odlučilo je
ravnateljstvo Narodne banke d. d. provesti povišenje dioničke glavnice i emisiju novih
dionica pod slijedećim uvjetima:
1.) Dionička glavnica od K 50,000.000— povisuje se izdajanjem novih 125.000 di-
onica po K 400— nom. dakle za K 50,000.000— na K 100,000.000—.
2.) Posjednicima starih dionica pripada pravo na 1 staru dionicu optirati jednu no-
vu uz cijenu od K 625— tel. quel.
3.) Subskripcija počinje 25. oktobra, a svršava 15. novembra 1920., a za subskrip-
cije u Americi traje rok do 15. decembra 1920.
4.) Nove dionice imaju kupon za godinu 1921., te sudjeluju na dobitku 1. januara
1921. Na ovo emisiju dionica bonificirati će se u ime 6%, kamata za vrijeme od 15. no-
vembra do 31. decembra 1920., K 3— po kuponu.
5.) Protuvrijednost potpisanih dionica valja uplatiti odmah, a najkasnije do 15. nov.
1920. odnosno 15. decembra 1920.
6.) Subskripcija odnosno opcija se obavlja:
U Zagrebu: na blagajni zavoda, u Beogradu: Prometna banka, u Bjelo-
varu: Bjelovarska štedionica, u Brodu: n. S.: Banka i menjačnica Brdarić i drug, kao
afilijacija Narodne banke; u Dubrovniku: Narodna banka d. d. Zagreb, filijala; u
Ljubljani: Ljubljanska kreditna banka d. d.; u Osijeku: Banka J. Kraus i drug i
sve filijale zagrebačkih banaka; na Rijeci: Hrv. centralna banka d. d.; u Rumi: Srpska
sremska banka d. d.; u Sarajevu: Hrvatska centralna banka; u Splitu: Jugosla-
vska industrijska banka d. d.; u Šabcu: Narodna banka d. d. Zagreb filijala; u Vara-
ždinu: Opća štedionica d. d.; u Vrhu: Narodna banka d. d. Zagreb, filijala; u Ze-
muni: Zemunska štedionica d. d.; u Wienu: Bankhaus Milan Robert Alexander kao
filijala Narodne banke d. d. dok uplate mogu uslijediti također kod svih zagrebačkih
zavoda te njenih filijala.
U sjedinjenim državama:
U New Yorku: American Foreign Banking Corporation; u Chicagu: Kaspar
State Bank; u Pittsburghu Pa: Union Savings Bank; u Akronu O.: Depositors Sa-
vings & Trust Co.; u Farellu Pa: Peoples Bank of Farell; Mc Keesport Pa: Jos.
Roth & Co. u Younstownu: Dollars Savings Bank; u Rochesteru Pa: Al Nations
Bank.
U južnoj Americi:
U Antofagasta: Jugoslovanska banka (Banco Yougoslavo de Chile.)
Punta Arenas:
Valparaiso:
7.) Posjednici starih dionica, koji žele u smislu točke 2. optirati nove dionice, valja
da predlože kot gore označenih mjesta subskripcije:
Točno ispunjenu i potpisanu prijavitnicu uz naznaku potpisa brojeva starih di-
onica (u koliko nisu kot zavoda u pologu) ili medjutomnicu starih dionica.
8.) Tečajni (ažijski) dobitak, koji se poluču kod izdavanja novih dionica, ide u korist
redovite pričuvne zaklade odbivši troškove emisije i pristojbine, te dotacije mirovinskog
zavoda.
9.) Za provedbu ove emisije stvoren je sindikat koji zajamčuje uspjeh povišenja di-
oničke glavnice.

LJUBLJANSKA KREDITNA BANKA U LJUBLJANI
Stritarjeva ulica številka 2.
Telefonska številka 261 in 413.
Glavnica z rezervami 95,000.000— kron.
Podružnice v Splitu, Celovcu, Trstu, Sarajevu, Gorici, Celju, Mariboru, Borovljah ter ekspozitura v Ptuj.
Izvršuje vse bančne posle najkulantnije.
Sprejema
vloge na knjižice in tekoči račun
proti ugodnomu obrestovanju
Kupuje in prodaje vse vrste vrednostnih papirjev, valut
in dovoljuje
vsakovrstne KREDITE
Za izdatni del odgovoren Valentin Konitar.